

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG HAVILAPJA

2014/5
XXVI. évfolyam, 6. szám

120 Ft |

ÍTÉLET, ÍTÉLKEZÉS

*Így szólt a Seregeknek Ura, mondván: Igaz ítélettel ítéljetek,
és irgalmasságot és könnyörületességet gyakoroljon ki-ki
az ő felebarátjával!*

Zakariás könyve 7,9

KALENDÁRIUM
MÁJUS – PÜNKÖSD HAVA –
TAVASZUTÓ – ÍGÉRET HAVA

Május 1. – 10 esztendeje e napon csatlakozott Magyarország az Európai Unióhoz

2003. április 12-én Magyarországon népszavazást tartottak az EU-tagságról, amelyen a résztvevők 83,76 százaléka igent mondott az Európai Unióhoz való csatlakozásra. Az Országgyűlés ratifikálta a népszavazás eredményét, majd a 2003. április 16-i athéni csúcsértekezleten Medgyessy Péter miniszterelnök a kilenc másik csatlakozó ország vezetőjével együtt aláírta a csatlakozási szerződést. Magyarország 2004. május 1-jén lett az Európai Unió tagja.

Május 1. – A munka ünnepe

„Igyekezz kipróbált emberként megállni az Isten előtt, mint olyan munkás, aki nem vall szégyent, hanem helyesen fejtegeti az igazság igéjét.” (2Timótheus 2,15)

Május 4. – Anyák napja

„Isten nem lehet ott mindenhol, ezért teremtette az anyát.” (Zsidó közmondás)

Az anyaságról, az édesanyákról világszerte megemlékeznek ezen a napon. Magyarországon 1925 óta – a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt tartotta első ünnepnap óta – május első vasárnapján.

Május 5. – 105 esztendeje, e napon született Radnóti Miklós költő

„Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent / nekem szülőházam itt e lángoktól ölelt / kis ország, messzeringó gyerekkorom világa.”

Május 5. – 110 esztendeje, e napon született Jókai Mór író

„Harangszó, zsolozsma, imádság mind Istent dicsérik, de legjobban dicsérik az urat az emberi jótettek. Aki egy elárvult családot jobb sorsra felemel, aki a kétségbeesetteknek életkedvét visszaadja, aki elkeseredett ellenfeleket egymással kibékít, az bizonyára mind híve e vallásnak.”

Május 7. – 955 esztendeje, e napon hunyt el Boldog Gizella királyné

A „magyarországi” melléknevet kapta a legendairódlomban, ugyanis ő lett Szent István király felesége, s így Magyarország első keresztény királynéja. (Idén van születésének 1030. évfordulója is.)

Május 9. – Európa Nap, a II. világháború befejezésének emléknapja Európában

„Egyesítsed szellemeddel, mit zord erkölcs szétszakít! / Testvér lésszen minden ember, merre lengnek szárnya-id.” (Részlet az Örömodából, az EU himnuszából)

Május 10. – 365 esztendeje, e napon született Pápai Páriz Ferenc protestáns polihisztor

A nagyenyedi kollégium híres tanára, orvos-nyelvész-filozófus-író volt. 1680-ban indította útjára könyvsorozatát, melyben a világi ember békéjéhez, testi-lelki életének harmóniájához adott útmutatásokat. Apja lelkész, nagyatyja polgár és kereskedő volt Pápán, innét vette a család a Pápai nevet.

Május 10. – 35 esztendeje, e napon hunyt el Bibó István, demokrata politikai gondolkodó

„...Demokratikusnak lenni mindenekelőtt annyit tesz, mint nem félni: nem félni a más véleményűektől, a más nyelvűektől, a más fajuktól...”

Május 11. – 115 esztendeje, e napon született Salkaházi Sára mártír szociális testvér

„Mindentől elszakadni. Mindentől szabadnak lenni! Ne kössön se anyagi, se szellemi, se vérségi kötelék! Egyedül a szeretet kössön!”

Május 15. – A Család Nemzetközi Napja

20 éve, 1994-ben nyilvánította az ENSZ a család nemzetközi napjává. E felhíváshoz csatlakozott hazánk is, mivel a kezdeményezés a figyelmet a családra, a társadalom legfontosabb „intézményére” irányítja.

Május 18. – Lág báómer, az ómerszámlálás 33. napja

Az ómer (árpakalász) segítségével számolták az ősi Izraelben a Szentély idején a napokat és a heteket, negyvenkilenc napon keresztül. Az ötvenedik nap Sávuoat ünnepe. A számlálás célja: Peszách ünnepét összekötni Sávuoat ünnepével, tudatosítva, hogy a szolgálattól való megszabadulás, a politikai szabadság nem lehet teljes, ha nem a szellem határai között, fegyelemben és kötelességteljesítésben csúcsosodik ki.

Május 18. – Madarak és fák napja

„Azután monda Isten: Hajtson a föld gyenge fűvet, maghozó fűvet, gyümölcsfát, a mely gyümölcsöt hozzon az ő neme szerint, a melyben legyen néki magva e földön. És úgy lőn... És monda Isten:...madarak repdessenek a föld felett, az ég mennyezetének színén...” (IMózes 1,11., 20.)

(Folytatás a 17. oldalon)

Tartalom

KALENDÁRIUM – Május	2
BEVEZETŐ GONDOLATOK	
Ne kövessetek el igazságtalanságot az ítéletben! (3Mózes 19,15) (Iványi Gábor)	4
AMIRŐL BESZÉLNEK	
Rövid összefoglaló egyházunk helyzetéről	5
AKTUÁLIS	
Márianosztra híres-hírhedt börtönéről (Bereczky Géza)	7
PORTRÉ	
„A bántások átélése alkalom volt arra, hogy krisztusi többletünkről bizonyítsunk...” (Elek Lajos története)	9
AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI	
„A foglyok angyala” (Szabó Ildikó)	10
HITÉPÍTŐ IRODALOM	
Vidáman járom az utam – Berta Isselmann missziósnővér életútja (Czövek Olivérné ford.)	11
ÍGY TÖRTÉNT	
Ítéletek – Hősök – Mártírok – Emlékek (kz)	14
IFI SAROK	16
BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN	
Balgaság és balítélet (Göncz Zoltán)	17
HÍRMOZAIK	19
ISTENTISZTELETI REND – Május	20
EGYPERCES ÁHÍTAT MINDEN NAPRA	21
ÉLETEK, PÉLDÁK	
A holokauszt az én történetem is (Alpár Vera)	25
AJÁNLÓ	27
ÉLET ÉS VIDÁMSÁG	27
RÍMELŐ	28

Hangoló

Úgy vélem, érdekes felfedezéseket tennénk, amennyiben felmérés készülne arról, kommunikációnk mekkora hányadát teszi ki az ítéletalkotás mások külsejéről, cselekedeteiről, személyéről. Tömegközlekedési eszközökön gyakran szembesülünk ezzel a jelenséggel: a kolléga, aki helyett dolgozni kell, mert lusta; a gyerek, aki elhanyagol bennünket és alig jön; a sógornő, aki zsugori; a politikusok, akik lopnak-csalnak-hazudnak; a hivatal, ahol megvárakoztatnak a semmirekellő alkalmazottak; a szemtelen pénztáros; a velünk nem törődő, szívtelen Isten... A lista végtelen.

Gondoltak már arra, mekkora csend honolna a világban, ha hirtelen nem jönne ki hang a torkunkon, amennyiben ítéletet szeretnénk gyakorolni valaki felett?

Természetesen bizonyos cselekedeteknek következményei vannak, melyeket vállalnunk kell, ám joggal van hiányérzetünk, ha az ítéletalkotás hiányosan vagy súlyos elfogultsággal működik.

Talán az olvasottak önvizsgálatra készítenek bennünket ítélethozatali szokásainkat illetően és meglátjuk a különbséget az emberi és az isteni gyakorlat között.

Iványi Margit

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * 1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax: (06-1) 577-0515 *
E-mail: ev@wjlf.hu * www.metegyhazi.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk:0444 * Bankszámlaszám:OTP Bank Rt.:
11708001-20520380 * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Iványi Margit * Felelős kiadó: Iványi Gábor *
Munkatársak: Iklódy Janka, Iványi Ábel, Papné Fejér Ingrid, Takács István * Éves előfizetési díj: 1440 Ft * Egyes
példányszám ára 120 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkeszi hivatalaiban.

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Ne kövessetek el igazságtalanságot az ítéletben!

(3Mózes 19,15)

Az elmúlt hónapban hozott döntést a strasbourgi emberi jogi bíróság arról, hogy más felekezettekkel együtt egyházunktól, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközségektől is elvitathatatlan az az évtizedekkel ezelőtt szerzett joga, hogy egyházi státuszát változatlanul megőrizhesse, s hogy ezt megszakítás nélkül folyamatosan gyakorolhassa. Nem tarthat vissza bennünket az ál-udvariasság attól, hogy nyíltan kimondjuk: 2011. évi CCVI. törvény az egyházi törvény alkotmányosértő és törvényellenes. Nemcsak bennünket akadályozott meg igazságtalanul és méltatlanul egyházi tevékenységünk teljes körű gyakorlásában, hanem más zsidó, keresztény, vagy egyéb vallású (jogfosztott) közösségeket is hamisan vádoltak azzal, hogy „biznisz egyházak”. Miközben a megsértettek közül senki ellen nem indult ilyen jellegű büntető eljárás, aközben a legnagyobb bevett felekezetek közül többnek kell világi bíróság előtt is számot adnia anyagi visszaélések miatt. Természetesen tudjuk, hogy azoknak, „akik Istent szeretik, minden a javukra van” (Róm 8,28), így mi is a testvéri szeretetnek, a nagyvonalú szolidaritásnak, az emberi jóakaratnak és az isteni gondviselésnek sok szép példáját éljük meg. Mégis, a mindenkori hatóságokkal szembeni kötelező tisztelet és értük való imádság ellenére ki kell mondanunk: a mi körünkben is létezik hatalommal való visszaélés, eltérő bánásmód a törvénykezésben, ezért pedig a föld mindenfajta politikai vezetőinek számot kell adnia a legfőbb Bíró előtt.

Azt azonban mindannyiunknak be kell látnunk, hogy csak az ilyen szorongatásban értjük és érezzük meg saját bőrünkön, hogy mit élnek át azok, akik az elszegényedett térségekben a hátrányos megkülönböztetés miatt naponta vívják reménytelen küzdelmüket – s hogy mit éltek át hetven évvel ezelőtt (éppígy az elmúlt évszázadok során) zsidó testvéreink, akiket nem egyszer keresztény szólamokkal fosztottak meg jogaiktól, vagyonuktól, méltóságuktól és életüktől.

A mi „szenvédéseinket” nem hasonlítjuk az övékéhez. Ahhoz képest ez nem is volt igazi méltánytalanság.

Mint ahogy nyilvánvaló, hogy ha a nemzetközi bíróság előtt meg is nyertük a pert, itt nincs vége (és a remélt kárpótlással sem lesz vége) Isten népe harcának. Az utánunk jövő generációknak tudniuk kell, hogy a próbatétel kikerülhetetlen, s hogy a bennünket ért méltánytalanság csak arra ösztönözhet, hogy mi mindenkor legyünk tisztességesek mások megítélésében és jogaik védelmében.

Iványi Gábor

A rossz mellett ott áll a jó is. Azért van jó, mert rossz is van: mindkettő a szabad ítélet, a szabad akaratunkból származó döntés következtében jön e világra.

Kornis Mihály

AMIRŐL BESZÉLNEK

Rövid összefoglaló egyházunk helyzetéről

(Elhangzott a 2014. április 14.-i lelkésztalálkozón, készítették: jogász kollégáink)

A MET és még 15 egyházi jogállásától megfosztott egyház eljárást indított a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságán a Magyar Állam ellen a 2011. évi C. törvény megsemmisítése után megszületett 2011. évi CCVI. törvény (Egyházi törvény) elfogadása miatt az Emberi Jogok Európai Egyezményének 9. cikkének (gondolat-, lelkiismereti- és vallásszabadság) és 11. cikkének (gyülekezés és egyesülés szabadsága) megsértésére hivatkozással.

Kérelmezők álláspontja:

- A kérelmezők panaszukban sérelmezték, hogy egyházi státuszuk elvesztése vallási szabadságuk korlátozásának minősül. A vallásos közösségek működéséhez szükséges a kielégítő jogi státusz, vagyis az egyházi státusz. A státuszuk elvesztése miatt megfosztatták őket azon privilégiumaiktól, amelyek vallási tevékenységüket elősegítették.
- A kérelmezők sérelmezték az egyházi státuszuktól való megfosztásukat és a bevett egyházak szubjektív alapon való kiválasztását. A szabad vallásgyakorlás joga nem teszi lehetővé, hogy az állam önkényesen beleavatkozzon állam és egyház kapcsolatába. Ezt csak törvényesen, és alaposan megindokolt cél érdekében tehetné meg.
- Az újbóli bejegyzés procedúrájának objektív (pl. 10.000 tag, húsz éves működés) és szubjektív (pl. nemzetbiztonsági kockázat) feltételei nemcsak szigorúbbak lettek, de ésszerűtlenül nehezen teljesíthetők, és igazságtalanok is, és lehetővé téve, hogy a parlament önkényesen, politikai megfontolások alapján utasítsa el bejegyzési kérelmüket.

Kormány álláspontja:

- A panaszt formai okokból el kell utasítani, mert a kérelmezők nem merítették ki minden hazai jogorvoslati lehetőséget, mert egyes egyházak pl. nem folyamodott a parlament általi elismeréshez, illetve

nem kezdeményezett „népi kezdeményezést”. Habár az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek nyilvánította az Egyházügyi törvényt, a Kormány álláspontja szerint ez nem mentesítette a kérelmezőket, hogy az előbb említett jogorvoslathoz folyamodjon.

- A Kormány álláspontja szerint a kérelmezők jogképességét nem érintette a törvény, tekintve, hogy egyesületi formában folytathatták vallási tevékenységüket, egyházi státuszuk elvesztése ellenére.
- A Kormány érvei szerint a kérelmezők jogi személyi voltát nem érintette a törvény, minthogy ezt nem szüntette meg.
- A Kormány továbbá amellett érvelt, hogy a kérelmezők nem tekinthetők jogfosztottnak az Egyezmény értelmében, tekintve, hogy az Alkotmánybíróság visszaállította jogi státuszukat.
- A Kormány szerint a 2011-es Egyházügyi tv nem érintette a szabad vallásgyakorlás jogát, nevezetesen a lelkiismereti- és vallásszabadságot, illetve a vallásnak vagy meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatásának jogát.
- Az Egyházi törvény megalkotását sürgette, hogy az 1990-es egyházügyi törvény lehetőséget adott különböző visszaélésekre, ugyanis azt kizárólag az alapítók önmeghatározására alapozták, mindennemű hatósági kontroll nélkül. Az új törvényt érvelésük szerint az ún. bizniszegyházak felszámolása érdekében hozták, mely egyben társadalmi igény is volt. Ezen új törvény mentén az egyházak tevékenységének minősítése semlegesen és részrehajlás nélkül történt meg.
- A Kormány szerint egyházak újbóli bejegyzése a lehető legkevésbé korlátozó intézkedés volt, ennél fog-

va kitűzött célnak megfelelő arányú volt, nem rakott aránytalan terhet az egyházakra, mivel azoknak csak egy egyszerű szándéknyilatkozatot kellett leadniuk, hogy megtartsák jogi személyiségüket, valamint jogosultak maradtak arra, hogy elismerjék egyházi státuszukat egy egyszerű parlamenti eljárás folyamán.

– A Kormány a kérelmezők kártérítési igényét túlzónak ítélte meg.

Bíróság döntése:

– A kérelmezők panaszát nem lehet elvetni azon az alapon, hogy nem merítettek ki minden hazai jogorvoslati lehetőséget annak ellenére, hogy az Alkotmánybíróság visszamenőleges hatállyal megsemmisítette a kérdéses 2011. évi C. törvényt, majd a 2011. évi CCVI. törvény egyes passzusait és visszaállította a szóban forgó egyházak egyházi státuszát.

– Az egyházi törvény közvetlenül érintette a kérelmezők jogi pozícióját, ezért jogfosztottnak tekinthetők. Fontos szempont volt a Bíróság számára a bejegyzett egyházi státusz elvesztésének megítélésakor, hogy a kérelmező közösségeket egyházként ismerték el a hatóságok egy olyan törvénykezés alapján, ami harmonizált az Egyezmény elvárásaival a 2011-es törvényig. A Bíróság megállapította, hogy a kifogásolt törvény korábban létező, és aktívan működő egyházak jogi kereteinek megfosztására irányult, ami több esetben is hosszútávú anyagi és megítélésbeli következményekkel járt.

– A Bíróság rögzítette, hogy az állam kötelessége, hogy semlegesen, részrehajlás nélkül gyakorolja szabályozó jogkörét a vallásgyakorlás szabadságának joga terén. Amennyiben a hatóságok nem így járnak el, az vallásnak, valamint a meggyőződés kifejezésre juttatásának 9. cikkben meghatározott jogának korlátozását bizonyítják.

– A Bíróság megállapítása szerint a kérelmező közösségek törvényesen működtek Magyarországon, mint bejegyzett egyházak az 1990-es Egyházügyi tv értelmében. A 2011-es Egyházügyi tv megváltoztatta minden korábban bejegyzett egyház státuszát, a 2011-es tv függelékében felsorolt egyházak kivételével. Ezen intézkedések egyértelműen az egyházak bejegyzett státuszának megszüntetésére irányultak, illetve egyértelműen korlátozták a 9. és 11. cikkben rögzített jogaikat. A Bíróság kiemelte, hogy e körben azt kellett mérlegelnie, hogy ez a törvény által előírt módon történt-e, alaposan megindokolható célból történt-e, illetve demokratikus társadalom érdekében történt-e.

e. Kiemelte, hogy az állam jogkörét ezen a területen csak kivételes esetben használhatja, alaposan indokolt és rendkívül sürgős esetben.

A Bíróság a vizsgálatot követően megállapította, hogy ugyan az a cél, hogy egy állam véget vessen az olyan szervezetek működésének, akik a vallási formát csak anyagi haszonszerzés érdekében vették fel indokoltan tekinthető cél és ami az egyházak minőségének spektrumát illeti, az államnak lehet bizonyos hatásköre ez irányban, de az eljárás nem ölthet olyan mértéket, hogy egy állam önállóan, saját szempontok szerint ítélje meg az összes vallási felekezetet, hanem joggyakorlatának harmonizálnia kell a Bíróság ítélkezési gyakorlatával. E tekintetben a kormány nem igazolta, hogy ne lett volna lehetőség kevésbé drasztikus megoldás a problémára.

– A Bíróság álláspontja szerint az államnak van egyfajta kötelezettsége, hogy egy olyan 'elismerési' rendszert hozzon létre, ami megkönnyíti a vallási közösségeknek a jogi személyiség megszerzését. A jelenlegi szabályozás azonban egy kettős elismerési rendszert hozott létre, mely a történelmi-alkotmányos tradíciókkal nem igazolható és nem az Egyezmény elfogadása előtt született meg, így jogszerűnek sem fogadható el. Ezen kettős rendszer egy korábbi kiváltóságait megtartó csoportot, és egy nevében egyház, de számos privilégiumát elvesztő csoportot hozott létre, ahová a kérelmező közösségek is tartoznak.

– A Bíróság sérelmezi, hogy a bevett egyházzá történő minősítésről egy politikai testület, a parlament dönt, 2/3-os többséggel és ahogy ezt a Velencei Bizottság is megállapította a szükséges szavazatok mértéke megegyezik a választási eredményekkel, ennél fogva a döntés politikai eseményekkel, a politikai helyzettel hozható összefüggésbe. Ennél fogva fennáll a semlegesség figyelembe nem vételének és az önkényességnek a veszélye.

– A Bíróság sérelmezte a nemzetbiztonsági kockázat vizsgálata kapcsán, hogy a kormány nem szolgáltatott indokot arra, hogy miért vizsgál korábban jogszerűen hosszú ideje aktívan működő egyházakat ilyen szempontból, miközben korábban nincsen nyoma annak, hogy felmerült volna és vizsgálták volna, hogy az adott egyházak jogsértően működtek-e. Egy ilyen vizsgálat rendkívül nyomós indokokat feltételezne, de ilyeneken nem talált a Bíróság.

– A Bíróság kiemelte, hogy ha különböző vallási csoportok eltérő támogatásban részesülnek a kormány

részéről, akkor ez alapos vizsgálatot igényel, ugyanis ez nem ölthet diszkriminatív méreteket, ahogy ugyanúgy nem lehet diszkriminatív a korábbi források csökkentése esetében sem.

A Bíróság szerint az a kérdés, hogy a kérelmezők jogosultak-e az egyházaknak járó kiváltságokra ugyancsak az Egyezmény 9. és 11. cikkének hatálya alá tartozik.

A Bíróság e körben megjegyezte, hogy az Egyházügyi tv közvetlen hatása a korábban teljes jogot élvező egyházak számára az volt, hogy státuszukat elveszítvén a legjobb esetben is egyesületekként működhetnek tovább, elveszítve jogaikat bizonyos állami támogatásra, és adományokra (1%). Bár az Alkotmánybíróság elvesztett jogaikat visszaállította, a kérelmezők állításuk szerint a mai napig nem élvezhetik korábbi jogaikat.

Bíróság végső konklúziója:

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy azzal, hogy a Kormány kevésbé szigorú intézkedések helyett a kérelmezők egyházi státuszának teljes körű megvonását eszközölte, mindezt egy politikailag motivált procedúra segítségével, amellyel a kérelmezőket nemcsak az együttműködés terén, de állami támogatások megítélése terén is eltérően kezelte a bevett egyházakhoz képest, nem vette figyelembe a semlegességre való törekvés kötelezettségét a kérelmezőkkel szemben. Azon felül az intézkedések nem felelnek meg a Kormány által említett társadalmi szükségszerűségnek.

A Bíróság a kérelmezők kártérítési igényét függőben tartotta, fenntartva a lehetőségét, hogy megállapodás jöjjön létre az Állam és a kérelmezők között.

A Bíróság emellett felkérte a Kormányt és a kérelmezőket, hogy tájékoztassák az ítélet véglegességétől szá-

mított 6 hónapon belül, amennyiben valamilyen egyezsége jutnának.

A Bírósági döntés jogkövetkezménye:

A Kamara ítélete ellen bármely fél 3 hónapon belül a Nagykamarához fordulhat. A Nagykamara a fellebbezett ügyekben másodfokon dönt, de ha az Egyezményben foglalt kivételes esetben első fokon már hozzá fordultak, akkor csak az átfogó, elvi jellegű és az Egyezmény értelmezését befolyásoló kérdésekkel foglalkozik.

Az ítélet akkor lesz végleges, ha a Nagykamara döntést hoz vagy a három hónapos fellebbezési határidő eredménytelenül telik el. A véglegesség, amely lényegében a jogerőt jelenti, azt vonja maga után, hogy az államnak az ítéletet végre kell hajtania.

Az ítélet nemcsak Egyezménysértést, de gyakran kártérítést (ún. igazságos elégtételt) is megállapít. Az elmarasztalt állam kormányának az euróban megállapított igazságos elégtétel összegét – nemzeti valutájában – az ítélet véglegessé (jogerőssé) válásától számított 3 hónapon belül ki kell fizetnie. A bíróság minden döntése kötelező és végrehajtandó a tagállamokra, kivéve, ha tanácsadói véleményből áll.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a feladata a Bírósági döntés végrehajtásának felügyelete. A Miniszteri Bizottság 6 hónapon belül napirendjére tűzi minden ítélet végrehajtásának ellenőrzését és mind-egyikről rendszeres beszámolót kér a Kormányképviselőtől. Ha az államok nem teljesítik az ítéletekből származó kötelezettségeiket, annak elsősorban diplomácia és viszonylag szűk körű jogi, illetve nemzetközi jogi szankciói vannak, pl. végső szankciója lehet az Európa Tanácsból való kizárás.

AKTUÁLIS

Márianosztra híres-hírhedt börtönéről

Egyházzal és feyházzal vagyunk híresek, mondják a Vác környékiek, az ismert úttörődal paródiájában is „évek szállanak a váci rács alatt”, igen, ez a környék Szent Hedvig kultuszáról és börtöneiről híres. Utóbbiak közül a legrégibb a Márianosztrai

Fegyház és Börtön, amely szintén a váci járásban, Szobtól mintegy 8 kilométerre fekszik.

1352-ben Nagy Lajos király építtetett itt templomot és kolostort, mégpedig a Remete Szent Pátról elnevezett

szerzetesek számára, ám jó 600 évvel később a komplexumot fegyintézeté alakították át, amely az 1890-es évekre nyerte el mai formáját. Az első világháború alatt a kémkedés miatt elítéltek és fiatalkorúak fogva tartására jelölték ki az intézményt, majd megjelentek a politikai elítéltek is, főként a kommunista párt tagjai. Itt raboskodott Berzeviczy Gizella a „Márianosztra” című könyv szerzője, valamint Andics Erzsébet, aki majd jóval később 1949-től lesz az Elnöki Tanács tagja.

1922 és 1939 között ismét a köztörvényes elítéltek alkották a fogvatartottak túlnyomó többségét. A korszak egyik legnevesebb rabja Rieger Pálné, ismertebb nevén „Pipás Pista” volt, akit 1936-ban végeztek ki.

1944 júniusában a magyar hatóságok közreműködésével 200 fő zsidó fogvatartottat deportáltak német haláltáborokba. A II. világháború során Márianosztra is a frontvonalba került. A harcok és az azt követő zavaros állapotok során az objektum és a hozzá tartozó gazdasági épületek súlyos sérülést szenvedtek. A helyreállítást követően 1948-ban szigorított dologházat és fogházat rendeztek be az épületekben.

1950 májusában az intézményt az ÁVH vette át. Zömmel politikai elítélteket hoztak ide, akik kezdetben főleg a háborús népellenes büntetteket elkövetők közül kerültek ki, ám hamarosan Márianosztra lett a börtönök büntetőintézete. A második emeletét papokkal töltötték meg. Volt, hogy gerincpróbáló kurtavasban egymás mellett szenvedett katolikus szerzetes és zsidó rabbi. A létszám rövidesen 2000 körülre emelkedett, ami a maximális 900 fős befogadóképesség kétszeresét jelentette. Sztálin halála után az intézet „vendége” volt Péter Gábor, az ÁVH volt vezetője is.

'56 után, a megtorlás éveiben ismét megjelentek a politikai elítéltek. Híres írók (Göncz Árpád, Déry Tibor, Háy Gyula, Eörsi István), híres színészek (Mensáros László) és államférfiak (Bibó István, Krassó György) raboskodtak itt.

Az 1961-es ügynevezett kisamnesztia után a politikai elítélteket Budapestre szállították, és Márianosztra ismét a köztörvényeseké lett. Az épület hátsó falán még mindig ott vannak az 1967-ben felrakott csempemozaikok, amelyeknek nemcsak majd' félszázados múltjuk, hanem történetük is van. A börtön akkori parancsnoka a fogvatartottakkal csempéztette ki a lépcsőházat, akik néhány nap alatt el is készültek a munkával. A börtönvezetés azonban – meglepődve gyorsaságukon – leverette a falról az egészet, majd a törmelékekből újrarakatta a burkolatot. A cél már akkor is az volt, hogy hosszú időre elfoglaltságot találjanak a raboknak és lekössék az energiáikat. A börtön történetéről elmondhatjuk, hogy békeidőben általában csupa köztörvényes raboskodik itt, ám ha háborúk, vagy forradalmak rázzák meg az

országot, akkor a nosztrai intézet újra meg újra megtelik politikai foglyokkal. 1989 ebből a szempontból is békés volt, a rendszerváltozáskor az egyik nagy zárkát kápolnává alakították át, 1991-ben a pálos rend visszakapta az objektum nem büntetés-végrehajtásra szolgáló részét.

Az ország egyik leghíresebb börtönében azonban mint ha manapság nem lenne minden rendben. 2010-ben két rab egy villa nyelével kibontotta az egyik zárka falát, kijutva ezzel a belső folyosóra. Nem a porladó gitten és a málló téglán múltott, hogy végül nem sikerült megszökniük, a felügyelet a helyén volt.

Egy 2011-es ombudsmani jelentés szerint embertelen, megalázó és veszélyes körülményeknek vannak kitéve a Márianosztrai Fegyház és Börtönben fogva tartott rabok. Az ombudsman akkoriban arról írt, hogy az egyik fogva tartott panaszos sérelmezte, hogy az ágyakon levő szivacsmatrac erősen szennyezett volt, huzat nélkül. Az emeletes ágyak instabilak, a zárkák túlzásúfoltak voltak, a WC-ket pedig csupán függönyel választották le. A panaszt tevő fogvatartott két héten át nem fürödhetett. Az akkori ombudsman vizsgálatot rendelt el, és javaslataival a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához, a büntetés-végrehajtás országos parancsnokához és az illetékes miniszterhez fordult. 2011-ben a Márianosztrai Fegyház és Börtönben száz elítélt helyén 126-ot tartottak fogva. A bírósághoz forduló kérelmező számára nem állt rendelkezésre elegendő mozgástér, nem biztosították a szükséges magánszférát. Az Európa Tanács Kínzás Elleni Bizottsága szerint a többszemélyes zárkákban minden egyes fogvatartottnak négy négyzetméter mozgásteret kell garantálni.

Hiába, a márianosztrai fegyintézet nem „átmeneti szálló”. 2012 szeptemberére a cellák helyzete a létszámot tekintve nemhogy javult volna, még tovább romlott. Az eredetileg 444 férőhelyes intézményben jelenleg 647-en vannak, majdnem mind visszaesők.

A fegyház és börtön fokozatú elítélteket és a hosszú ítéleteket (erőszakos bűncselekményeket elkövetőket) gyűjtik itt össze, akik 12-15, de van, hogy 25 évet ülnek a rácsok mögött.

Bereczky Géza

**„Folyjon az ítélet, mint a víz, és az igazság,
mint a bővizű patak.”**

Ámos 5,24

PORTRÉ

„A bántások átélése alkalom volt arra, hogy krisztusi többletünkről bizonyítsunk...”

Elek Lajos nyugalmazott lelkészünk története

(befejezés)

A történet korábbi részei a 2013. május-júniusi, ill. november-decemberi számaiban olvashatók. Gyermekkorról, börtön évekről, kilakoltatásról, egyházból való kiközösítésről és Istenbe vetett töretlen bizalomról szólnak. A bevezető rész egy (több mint 30 éve) a bíróságra küldött levelet tartalmaz, és bizonyosságtételt arról, hogy aki az Úr mellett dönt, az jól dönt, akármi történjen is.

Levél a bíróságnak

Volt egy fogalmazásom annak idején, amiben az egész ütümenetet, amennyire gondoltam, feltártam, és a Kádárnak szántam, de küldtem el végül, valahol megvan nekem. Abban benne van részletesen, hogy tudom, mi a helyzet, és honnan „diktálták a menetet”. Volt részünk sok mindenben, és én nem tudtam szemet hunyni akárminek. Ha rendőrrel volt is szó, ha gyáva volt is az ember, ha megremegett a térde, akkor sem tudta azt mondani, hogy „tessék, itt a névsor” meg miegyéb. Meg hogy „jaj, én akkor lemondok a szolgálatomról, nem akarok börtönbe kerülni”. Tudtam, hogy a feleségem is velem jönne, meg a család...

Isten mindig megadta az erőt. Időnként, amikor éjfél-tájban Nagydorogból Györkönybe tartottam egyedül, volt olyan gondolatom, hogy esetleg árthatnak nekem ezek a haszontalanok, mert sok mindent elképzelhetett az ember róluk. De hát annál jobban gondoltam arra, hogy az Úr kezében van az életem.

Tüske nem maradt bennem senki felé, bár azért talán vártam volna valamit a hajdan volt testvérektől, akiknek részük volt a kilakoltatásban.

Az ellenem folytatott és családomat is sújtó törvénysértő eljárások során ismételtelen, szinte kézzelfoghatóan tapasztaltuk Isten jelenlétét és segítő szeretetét. Így volt az akkor is, amikor (ahogy azt korábban említettük) a paksi járásbírósgától a kilakoltató végzést megkaptuk. Az aznapi egyik útmutató ige annyira „feldobott” en-

gem, hogy a bírónak az alábbi – mellékletben csatolt – magánlevelet postáztam:

„Tisztelt Bíró Asszony!

Az ön által hozott, 2. P. 20.174) 1976-25.sz. végzést – melyben hét tagú családom karhatalommal történő kilakoltatását rendeli el –, folyó hó 22-én megkaptam.

De ugyanazon a napon egy másik „végzést” is kaptam, és ez bizonyára Önt is érdekli. Efelőtti örömem készlet arra, hogy tollat ragadjak. Levelem magánjellegű. Kérem, ne tekintse az Ön által hozott végzés megfellebbezésének! Fellebbezési jogomról nincs szándékom lemondani. Ha megteheti, kérem, leveletem közölje Végrehajtó úrral is. Az újabb „végzés” szövege a következő:

„... ha elválasztod a jót a hitványtól, olyanná leszel, mint az én szájam. Ők térjenek meg tehozzád, de te ne térj öhozzájok! És e nép ellen erős ércbástyává teszlek téged, és viaskodnak ellened, de nem győzhetnek meg téged, mert én veled vagyok, hogy megvédelek, és megszabadítsalak téged, azt mondja az Úr! És megszabadítlak téged a gonoszok kezeiből, és kimentelek téged a hatalmaskodók markából.”

(Jeremiás próféta könyve 15. rész 19) b-21 versek.)

Ezek a sorok bibliaolvasó vezérfonalunk folyó hó 22.-re megjelölt szakaszából vannak. Több éves üldöztetésünk során számtalanszor voltunk tanúi hasonló eseteknek, amit mi nem tekintünk véletlennek. Ezzel titkos erőforrásunkat is feltártam Ön előtt.

Fentieket azért is meg kell írnom Önnek, mert az Ön által hozott végzés Nagyhéten jött létre, amikor fellelevenedik az, hogy az Úr Jézus ellenségei is mindent megtettek a büntelen Jézus elvesztésére. Az Úr Jézus Krisztus maga is együtt említi az ő szenvedését, és az övéi szenvedését, amikor azt mondja: „...Ha engem üldöztek, titeket is üldöznek majd...” (János evangéliuma 15. rész 20)b vers) De szól arról a vakságról is, „... hogy aki öldököl titeket, mind azt hiszi, hogy istentiszteletet cselekszik.” (János ev. 16,2.)

Az ön Nagyhéten hozott végzése felperest fölöttébb hátrányosan minősíti.

Családom erőszakos kilakoltatását nem tartom kizártnak, de meg vagyok győződve arról, hogy az ügy végére Isten fog pontot tenni.

Önnek és munkatársainak kellemes húsvétünneplést kívánva maradok tisztelettel:

Elek Lajos alperes

Györköny, 1978. március hó 23-án.”

Amikor a Megyei Bíróságon megnéztük az ügyiratokat, tudtuk meg, hogy a Bírónő azt a magánlevelet az ügyiratokhoz csatolta. Talán azt is elmondhatom: jól tette!

Minden jól volt így

Családunkban szüleink és testvéreink között is volt részünk a bántásokban. Feleségem és én is első meg-

tértek vagyunk vallásos családjunkban. Szüleink és testvéreink túlzásnak vélték azt, ami nekünk kincs és csoda. Ők ezt nem ismerték. Ebből következtek a bántások, fájdalmas átélései. Azonban ezek alkalmat adtak arra, hogy krisztusi többletünkről bizonyítsunk. Ezekből az Úr Jézus mindkettőnk családjából áldásos gyümölcsöket érlelt (önéletrajzi könyvemben erre részletesen kitérek). Minden bizonyára Krisztus ügyének előmenetelét szolgálta. Gyáván és lelkiismeretünkkel is szembekerülve kikerülhettük volna ezeket, de akkor sok tekintetben szegényebbek volnánk. Amit családjunkkal együtt éltünk át, küzdelmes élet volt, de megvalósult benne az ige: „*Tudjuk, hogy akiket Isten szeret, minden a javukra van.*” (Róma 8,28)

(Vége)

Lejegyezte, szerkesztette: Iványi Margit

AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI

„A foglyok angyala”

Wrede Matild (1864-1928)

A róla szóló könyv címe ez¹, és valóban így nevezték Finnország szerte mindazok, akik ismerték. Már vagy harminc éve olvastam először életrajzát. Egyszerre vonzott és taszított. Egy jómódban nevelkedett előkelő fiatal lány, aki élethivatásául a rabok között végzett munkát választja? Hogyan tudta megőrizni arisztokratikus fellépését végsőkig menő áldozatkészsége mellett? Hogyan tudott otthonosan mozogni a cári udvarban és Finnország leghírhedtebb börtönében, a Turku városbeli Kakolában, ahová a rabok jelentős része életfogytiglani ítélettel érkezett? – értetlenkedtem.

Most, nézegetve a róla szóló könyv első lapját, nemes vonású arc és az élet mélységeit ismerő szempár néz rám. Ahhoz, hogy megértsük életútját, valamennyire ismernünk kell népe történelmét is.

¹ FARKAS Zoltán: *Foglyok angyala*. Képek Wrede Matild életéből. Budapest, 1944.

A 18-19. század folyamán több ébredési hullám söpört végig az országban. A legismertebb a finn parasztpróféta mozgalma, amely PaaVo Ruotsalainen (1777-1852) nevéhez fűződik. Ugyanakkor a nemzeti ébredés korszaka is ez. Az ország 1809-ig Svédország része volt. A svéd-orosz háború után autonóm nagyhercegségként csatolták az Orosz Birodalomhoz. Törvényeit megtarthatta, s a hivatalos nyelv is a svéd maradhatott. Finnül – nagyobb számban – ekkor csak a szegény emberek beszéltek. Matild élete hazájának egyik legizgalmasabb, legnagyobb átalakulásokat hozó korszakára esik. Az 1860-as években a finn nemesség, hogy megakadályozza a társadalmi robbanást, önként lemondott nemesi előjogairól, ezzel lehetővé tette a parasztság számára a szabad költözködést, és az ország számára a városiasodás, a polgárosodás, az iparosodás megindulását. De ez az átmenet sokakat maga alá temetett. Számos ember elgyökértelenedett, elszakadt vidéki környezetétől, és helyét nem találva bűnözővé vált.

Matild származása szerint főnemesi családfával, arisztokrata neveltetéssel, és jelentős vagyonnal rendelkezett. Hétéves volt, amikor megpillantott egy rabot, akin éppen a rabláncát kovácsolták össze, úgy, hogy közben a megégett hús szaga keveredett a fegyenc iszonyatos üvöltésével. Nevelőnője el akarta fordítani a kislány fejét, de ő nem hagyta: „*Ha annak az embernek erejének kell lennie az elviseléshez, nekem is kell erőmnek lenni a végignézéshez.*” – mondta. Ekkor még senki sem sejtje, mi mindent fog végignézni életében. Fiatal lány, amikor először szóba áll egy rabbal, aki zárat javít náluk. Matild éppen akkortájt jutott hitre. Krisztusról beszél és a bűntől való telje szabadulásról. A rab elhívja őt a börtönbe, beszéljen erről a többieknek is... Ígéretet tesz a látogatásra, és számára az adott szó szent. Az egyszeri látogatásból élethivatás lett. Húsz évesen már írásos engedélyt szerzett, hogy Finnország minden börtönét látogathassa, és bizonyágtétele nyomán tolvajok, gyilkosok élete változott meg.

Mi volt hatásának titka? Nyilván óriási védelmet jelentett nemesi származása. Férfi cellákban töltött hosszú órákat szép, fiatal, vonzó nőként. De mindennél nagyobb fegyvere lehetett őszintesége, amit ma hitelességnek neveznénk; finom érzékenysége, amivel megsejtette, mi minden megy végbe a vele beszélő lelkében. Fontos volt számára a másik, akivel gyakran megláncolva, lerongyolódva, elállatiasodva találkozott. Fontosabb, mint ízlése, undora, neveltetése, mert úgy

gondolta, hogy ezekben a tönkrement roncsokban egy gyémánt értékű emberi lélek lakik. Kincskeresőként tekintett magára, és sokszor meg is találta azt az értéket, amit ő a másikba már előre beelátott.

Az „angyal” volt Matild egyik arca, a parancsoló, a fiait szigorúan irányító „anya” a másik. Édesapjától kapott egy kis földbirtokot, ahol gazdaságot rendezett be szabadult foglyok számára. Munkára, szavahihetőségre nevelte fiait, akik nem egyszer megszeppenve álltak előtte.

Nagyon fontos volt számára népe sorsa. Amikor az ún. Babrikov-vitézek² provokálták a finn lakosságot, mindenféle mondvacsinált indokkal okot szolgáltatva az orosz beavatkozásra – és ezzel Oroszország hatalmának érvényesítésére –, Matild álruhában felkereste Antonius metropolitát, közbeavatkozását kérve. A nagytekintélyű egyházi vezető azonnal fogadta, és bár kérését nem tudta II. Miklós cárnál érvényre juttatni, a keleti egyház feje és a finn evangélikus hívő teljesen megértette egymást.

Mindenét odaadta fiainak, fiatalságát, vagyonát, egészséget, arisztokrata származásából adódó kapcsolatrendszerét. Úgy halt meg, mint aki „*semmi nélkül való, és mégis mindennel bíró*” (2Korinthus 6,10).

Szabó Ildikó

² A Babrikov tevékenységéről, mint Finnország kormányzójáról lásd a Vasárnapi Újság 57. évf. 3. sz. (1910) *Szegény Finnország* c. publicisztika. http://epa.oszk.hu/00000/00030/02927/pdf/VU_EPA00030_1910_03.pdf

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Vidáman járom az utam – **Berta Isselmann missziósnővér életútja**

(részletek)

Aha már értem!

Az egyik nagyváros utcáján egy asszonynál érdeklődöm, hogy jutok el a szállásomra. Barátságosan felvilágosít, s egy darabig együtt megyünk. A beszélgetés során fény derül Megváltó nélküli állapotára. Nyitottságára nyíltan válaszolok, s ő figyel. Elfelejtkezünk a városról, a közle-

kedésről és imádságra kulcsoljuk össze a kezünket. Később levelet ír, s a visszhang mutatja, hogy már érti.

Utazáskor szükségem van taxira. Bár a vezetőnek koncentrálnia kell, mégis merészkedem néhány szót szólni: „*Őn éjjel-nappal sok kísértésnek van kitéve. Ki imádkozik, hogy „fal” védje önt?*”

„Senki!” hallom a folytonos rádióvevő zaja ellenére. Halkan beszélek neki Jézusról, aki mindent lát, semmit nem hagy figyelmen kívül, és mindent rendbe hozott, amit a bűn elrontott. Mielőtt kiszállnék, együtt imádkozunk. Örömmel fogadja az írásokat és az evangéliumot, és megadja a címét. „Így még egy utas sem foglalkozott velem; nagyon köszönöm!” olvasom a válaszlevelében.

A zürichi pályaudvar egyik padján egy férfi ül vastag köteg újsággal. Vajon olaszul, franciául vagy németül olvas? „Berni napilap” fedezem fel. Tehát németül! Közlebb lépek és megszólítom: „Ennyi újság! Nézz csak, minden újságon van egy dátum. Holnap már réginek számít és holnapután már senki sem néz bele. Ezzel a „Berni napilap” is azt erősíti meg, hogy az élete csak egy napig tart. A Bibliában ez áll: 'Jézus él!' – dátum nélkül. Nézz csak utána! Vagy: 'Jézus szeret téged!' időkorlátok nélkül.” A férfi elgondolkodva néz rám. Lapozgatja az újságokat, olvas, jegyzetel, a szíve pedig szomjasan hallgatja a Jézusról szóló híradást.

„Ön pozitív beállítottságú” mondja végül. „Tudja-e, hogy Jézus eljön önért, ha majd mennie kell?” kérdezem. „Ezt nem lehet tudni!” válaszolja. Csodálkozva hallgatja szavaimat az üdvbizonyosságról és Isten dicsőségéről. Amikor befut a vonat, szívélyesen megköszöni: „Nagyon értékes volt számomra!” „Értékes, ha ön Jézushoz jön!” kiáltom fel utána az első osztályra. Jézus első osztályon is utazik.

A vonatban egy 14 éves kislány ül velem szemben és buzgón olvas. Úgy látom, nem éppen jó olvasmányba mélyedt el. „Megkérdezhetem, mit olvasol?” kérdezem. Készségesen mutatja nekem a krimet és elfogad egy jó könyvet, melyet azonnal érdeklődve olvasni kezd. Mielőtt kiszállnék, megkérem: „Kedves gyermekem, nem adnád nekem a könyved? Ez a kályhába való.” Habozás nélkül megvált a ponyvától és tovább olvassa az általam ajándékozott könyvet. Bárcsak az égi tűz meggyújtaná a szívét!

Tudni kell eltalálni

Néhány évvel ezelőtt Berta testvér meglátogatott három nővért, akik ugyanabban a házban laktak és megöregedtek. Sok gond nyomasztotta őket és volt okuk a panaszra. Berta testvér egy darabig hallgatta őket, aztán intőleg szólott: „Mint Isten gyermekeinek nem szabad aggodalmaskodnotok!” „De Berta testvér, ön mit tesz, ha gondjai vannak?” A válasz így hangzott: „Összecsomagolom a gondjaimat, hitben a Megváltómra vetem és imádkozom: „Drága Uram, boldogulj velük te, én nem tudok!” Így megszabadulok a gondtól és nyugalom van. Nektek is így kell tennetek.”

A három nővér később maga mesélte el, hogy Berta testvér látogatása nagyon megvigasztalta őket. Azóta úgy próbálnak élni, ahogy ajánlotta nekik.

Más alkalommal Berta testvér így magyarázott: „A gond jön, de ezt mondjuk neki: Eltévesszted a címet; te Istenhez tartozol, nem hozzánk. Mivel a gond nem akar magától elmenni, Istenre kell azt dobnunk ill. vetnünk. Vetés és vetés közt azonban különbség van. Addig kell dobnunk, míg a gond egy ígéret-fogasra felakad. Bennünket ugyan a gond boldogtalanná tesz, de Isten egy szempillantás alatt elintézi.”

Hivatkozni lehet Martin Lutherre, aki az 1Péter 5,7 magyarázatakor: „Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van rátok!” ezt mondta: „Aki nem tanulta meg az ilyen vetést, az elvetett, megvetett, alávetett, kivetett ember marad!”

A szeretetet kell megérezni, nem az áldozatot Interjú Berta testvérrel

K: Kedves Berta testvér, beszélj nekünk a „karácsonyi munkádról”.

B: Mivel mennyei Atyánk a Fiát ajándékozta nekünk, ezért ajándékozzuk meg mi is a másikat; nem azért, hogy csomagot kapjanak, hanem hogy felismerjék az Atya szeretetét a Fiú által. Én nem vagyok sem szociális egyesület, sem karitasz, csak egy öreg, egyedülálló nyugdíjas. De ahogy az Úr gondoskodik, az lenyűgöző. Már novemberben elkezd. Már akkor küldenek innen-onnan pénzes leveleket. Az Úr emlékezteti az embereket: Nemsokára készülnek a csomagok. Ezért ráírom egy borítékra: „Csomagok”, és az erre szánt pénzt beleteszem.

K: Milyen nagyságrendű ez a munka?

B: Soha nem tudom, hány fogolyról lesz szó. De mintegy 60 csomaggal számolunk. Megrendelek 60 kalácsot és 60 db 75 dkg-os szalámit, a legjobb fajtát. A Megváltó számára csak a legjobb felel meg. Így kb. 8-10 mázsa áru érkezik. A faluban vannak autóval rendelkező hívő emberek. Ők elmennek a háziasszonyommal és idehozzák az árut. Ezeket felhalmozzuk a két szobámban a szekrényekre, az ágy alá, az íróasztalra, még a háziasszonyom vendégszobájába is.

K: S hogy bonyolítod le a szétküldést?

B: Mivel olyan gyengék a szemeim, én magam tulajdonképpen semmit sem tudok tenni. Mindenekelőtt fel kell bontani a leveleket. Én magam nem tudok olvasni. Ezért jön egy „olvasónő”, leül az íróasztalhoz és felolvassa a postát. Akkor látom, milyen különleges kívánságok vannak, pl. diétára vagy egyébre vonatkozó. Ezeket feljegyezzük, s aztán jön a faluból

egy asszony, aki becsomagolja az árut. Mindegyiket külön csodaszép karácsonyi csomagolópapírba. Minden csomagot másfelébe, szép tarkába, amit a férfiak nagyon szeretnek. Háziasszonyom megméri, lezárja a csomagokat és megcímezi. Végül jön valaki autóval és elviszi a postára.

K: Hány csomagot küldtetek a múlt évben?

B: 95-t. Foglyoknak, ideggyógyintézetekbe és a rabok NDK-beli hozzátartozóinak. Beszélnek egymásnak rólam, így gyűlnek össze a címek: „Hallottuk, Berta testvér, hogy csomagokat küldesz. Nekem is küldj, nincs senkim.” Vagy az intézet lelkésze értesít: „Kérem, küldjön tíz csomagot ezeknek a férfiaknak, akik különben semmit sem kapnának.” Így ez egy vidám tevékenység Jézusért. Hiszen csak azt adjuk neki, ami úgyis az övé.

K: Ha ilyen sok ajándékot küld szét az ember, örül, ha köszönet érkezik. Ezzel hogy álltok?

B: Ez különböző. Vannak, akik azonnal írnak. „Sírnom kellett, mikor kibontottam a csomagot. Annyi szeretettel állították össze.” Ők nagyon hálásak. Ezeket a leveleket természetesen odaadom a háziasszonyomnak, hogy ő is örüljön, hogy méltányolják a munkáját. Mások egyáltalán nem írnak. Vagy így reagálnak: „Tudom, hogy soha nem küldesz dohányárut. De köszönöm a sok nikotint. Az 5 kg-os csomagot ui. elcseréltem cigarettára.”

K: Nem voltál mérges?

B: Első gondolatom volt: Ennek nem küldök többet. De azonnal kijavítottam magam. Nem szolgáltunk meg azért, hogy Isten nekünk adja Jézust, tehát az is kap újból csomagot, aki nem szolgált rá. Ezt írom mellé: „Köszönöm, hogy ezúttal nem cseréled el cigarettára, hanem magad örülsz neki.” – Aztán gyakran személyesen látogatom meg az intézeteket, és karácsony után mindig jönnek olyanok, akik utólag köszönik meg a csomagot. Szívesen tartom magam az otthonomban levő falimondáshoz: „Ne követelj semmit! Mindent adj! Tűrj és hallgass! Ne az áldozatot, hanem a szereteted mutasd!”

Az Úr Jézus látja az áldozatot, de az embereknek csak a szeretetet kell látniuk. Nem szabad „rajta hagyni az árat”. Péter megpróbálta: „Mi mindent elhagytunk és követtünk téged; Mit kapunk ezért?”

Ne így! A másik soha ne vegye észre, mibe került, mennyi fáradságába és idejébe az én törekeny és idős testemnek, hogy ezt megvalósítsam. Az Úr Jézus úgyis látja az áldozatot. És mivel iránta való szeretetből tesszük – hálából a Golgota miatt – nem is érezzük áldozatnak, hanem hálásak vagyunk, hogy érte tehetjük.

Néha megkérdem: Miért hiányzik nálam a szeretet,

pedig én is Isten gyermeke vagyok? De az elveszettek iránti szeretet nincs meg bennem.

Ilyenkor mindig a Róma 5,5-re utalok: „Az Isten szeretete kitöltetett a szívünkbe. „Kitöltetett! Nem csak cseppenként. Nem szabad gátat szabni ennek a szeretetnek. – És mivel ebben a szeretet-áramlásban, a szeretet teljességében élünk, ezért adhatjuk tovább a szeretetet. Vannak keresztyének, akik csak sétálnak a szeretet tengerében. Akik válogatnak a szimpatikus és nem szimpatikus között. Ennek nem kellene így lennie. Jézus szeretete mélyebb, mint a legnagyobb mélység. És a szeretet nélkül élőknek van a legnagyobb szüksége a szeretetre. Ezt soha nem szabad elfelejtenünk; észre kell venniük a csomagokon és leveleinken keresztül. Jézus szeretete többet nyom a latban, mint a csomagok tartalma.

K: Berta testvér, folytatni akarod ezt a munkát korod és beteg szemeid ellenére, amikkel alig látsz már?

B: Természetesen. Az Úr szolgálólánya vagyok, ő soha nem küld el. És ha az íróasztalomnál vagy csomagolás közben esem össze, amíg az Úr itt lent akar tartani, szolgálni fogom a foglyokat, az úton levő népet és minden embert, akit utamba küld. Nagyszerű dolog, hogy mindig azokat szeretjük a legjobban, akiket Isten éppen elénk hoz.

Rossz időjárás nem létezik

Az utcán véletlenül találkozunk Berta testvérral. Leszáll a kerékpárjáról, s egy darabot mellettünk megy. Éppen szénakaszálás ideje van, de a gazdák bánatára néhány nap óta esik. „Igen, Berta, rossz időnk van” sóhajt fel apám. Ő energikusan válaszol: „Kérem, jegyezze meg: mennyei Atyámnál nincs rossz idő! Ha süt a nap, akkor szép az idő, ha esik, akkor jó az idő. De rossz idő nincs!” Majd ez eredeti tanítás után felpattan a biciklijére és tovább hajt a legközelebbi „szolgálat” felé.

Fontos mellékes dolgok

Berta testvér egy idősebb, egyedülálló asszonyt látogatott meg. Az nem volt megfésülködve, haja ziláltan lógott. Berta testvér rémülten kérdezte: „Hogy nézel ki? Miért nem fésülködtél meg?” „Nincs hajtűm” panaszkodott az asszony. Erre Berta minden hajtűt kihúzott a saját hajából és odaadta az idős asszonynak. Az így reagált: „Most önnek nincs hajtűje. Hogy néz ki?” „Nem tesz semmit – hangzott a válasz. – Kerékpárral megyek haza és bekötöm egy kendővel a fejem. Így nem látszik a hajam. Otthon pedig van bőven hajtűm!” Elkarikázott boldogan, mint máskor is, ha egy embert kisegíthetett.

(Fordította: Czövek Olivérné)

ÍGY TÖRTÉNT

Ítéletek – Hősök – Mártírok – Emlékek

Idén, március 27-én volt hetven esztendeje, hogy a lyoni Fort de la Duchère erődben kivégezték Goldberger István nagyváradai és Weisz Tibor budapesti születésű, fasizmusellenes magyar diákokat. Mindketten a grenoblei „Liberté” FTP-MOI (Francs-tireurs et partisans – main-d’œuvre immigrée) egység harcosai voltak. A francia rendőrség tartóztatta le őket mint fegyveres ellenállókat. Az azóta lebontott erőd helyén parkot építettek. Ebben egy márványtábla őrzi az ott kivégezettek neveit, köztük az övéket is, amelyet – sírjaikkal együtt – minden esztendőben megkoszorúznak a franciák.* Hasonló épület állt egykoron Magyarországon, Budapesten, a Margit-körúton: egy fegyház. A XX. századi magyar történelem egyik legfontosabb helyszíne, a terror és megfélemlítés, a kegyetlenség jelképe volt, a fehérterror és a Horthy-korszak elnyomásának egyik szimbóluma. 1919 őszétől 1944 októberéig több mint háromezer embert végeztek itt ki. A fogházat a '70-es évek elején bontották le, helyén a Ipari és Kereskedelmi Minisztérium épült fel. Mellette egy kis emlékparkban antifasiszta mártíremlékművet állítottak fel, Kiss Nagy András alkotását, – az emlékjel kötalapzatának felirata: „AZ EGYKORI MARGIT KÖRÚTI KATONAI FOGHÁZBAN FOGVA TARTOTT ÉS MEGGYILKOLT ANTIFASISZTA ELLENÁLLÓK EMLÉKÉRE”.

Nem sokkal, mint egy hónappal ezelőtt – 2014 márciusában – kezdték meg az egykori minisztériumi épület elbontását a Margit-körúton. Helyére közparkot terveznek. Remélhetően a szörnyű időkre, a mártírokra emlékeztető emlékmű nem fog majd eltűnni innen örökre...

1942. március 15-e után – a nagyszabású, budapesti, „Petőfi-jelvényes”, háborúellenes-antifasiszta béketüntetést követően – az erőszakos szervezetek általános támadást indítottak a magyar antifasiszta függetlenségi mozgalom ellen. Zaklatták az ellenállókat, erősödött a cenzúra, katonai szolgálat címén behívtak mintegy négyszáz antifasiszta érzelmű embert, s azonnal a keleti frontra vitték őket különleges munkásszázadokba. Mások a Margit-körúti fogház kínzókamráiba kerültek, illetve bíróság elé, s akiket elítéltek, a fogház udvarán kivégezték őket. A nyilas hatalomátvétel után itt kínozták meg, ítélték halálra, s végezték ki a neves költőt,

magyar zsidó ejtőernyőst, izraeli nemzeti hőst: Szenes Hannát; előtte bő egy esztendővel Schönherz Zoltán neves fiatal elektromérnököt, rendszerellenes baloldali aktivistát is. Részlet Schönherz Zoltán kivégzése előtt, a szüleinek írt búcsúleveléből: „...Sajnos, nem teljesíthetem már én azt, amit akartam. Ne gondoljatok azért rossz szívvvel rám, hogy ennyi szomorúságot okoztam. Én nem cselekedhettem másképpen, mint ahogy cselekedtem. Mikor felismertem, hogy milyen veszély fenyegeti embertársaimat Magyarországon, nem hallgathattam, meg kellett szólalnom, nem tehettem másképpen. Ahogy Luther mondta a zsinat előtt: 'Hier stehe ich und kann nicht anders!' Nem hal meg azért mindenki, akit a földbe tesznek. Sokat dolgoztam, és abban a hitben halok meg, hogy munkámban tovább élek. Tudom, hogy munkám nem volt hiábavaló. Ha még egyszer születnék, és újból élnék, akkor sem tudnék másképpen élni. Ahogy éltem, úgy is halok meg...”

Az ellenállási mozgalomban résztvevőket, a fasizmussal politikailag szemben állókat, akiket már korábban letartóztattak és Budapest börtöneibe zártak, 1944. december 12-én busszal új helyre viszik, az ország nyugati felébe, közel az osztrák határhoz: Sopronkőhidára. A nyilas hadbíróóság is ide teszi át székhelyét, itt kezdik meg a halálos ítéletek gyártását. Így válik 1944-ben, a Margit-körút után a sopronkőhidai fegyház a Horthy-rendszer II. világháború alatti antifasiszta meghurcoltjai és áldozatai másik leghírhedtebb helyszínévé, ahol a magyar fasiszta államhatalom képviselői kíméletlenül és kegyetlenül bántak el a magyar nemzet függetlenségéért küzdőkkel. Itt van az árulás következtében november 22-én elfogott, mentelmi jogától felfüggesztett országgyűlési képviselő, Bajcsy-Zsilinszky Endre, a német megszállással és a nyilas hatalommal szembeni ellenállókat és demokratikus pártokat tömörítő Magyar Nemzeti Felkelés Felszabadító Bizottsága elnöke is, akit a nyilas Számonkérő Szék hazaárulásért, az ország rendjét fenyegető katonai szervezkedésért, összeesküvésért 1944. december 24-ének szent estéjén végez ki a kommunista Pesti Barnabással, Kreutz Róberttel és Pataky Istvánnal együtt. Mit is kell ezekről a huszonéves mártír fiatalemberekről tudnunk?

A huszonnégy esztendő Pest Barnabásnak – eredeti nevén Getzler Józsefnek – a *numerus clausus* törvény miatt kevés esélye van magyarországi egyetemen továbbtanulni, ezért 1938-ban Franciaországba megy, ahol vegyészmérnöki diplomát szerez. Itt kapcsolódik be először a mozgalmi munkába. Élelmiszerjegyeket szerez és hamisít emigránsok számára, valamint Hitler-ellenes röpcédulákat terjeszt. 1943 augusztusában érvényes vízummal, de kalandos úton tér vissza Magyarországra. Álnéven helyezkedik el a budapesti Hungária Vegyipari Részvénytársaság Illatos úti telepén, emellett illegális röpcédulázásba, kiadványok terjesztésébe kezd. Magyarország német megszállása (1944. március 19.) után ott hagyja a vegyi gyárat, egy csepeli „akciógárdát” irányít, melynek Kreutz Róbert és Pataki István is tagjai lesznek. Röpiratokat terjesztenek, élelmiszerjegyeket szereznek rászorulóknak, antifasiszta falfestéseket készítenek, táblákat helyeznek el a magasán húzódó villanydrótokon, foglalkoznak hamis igazolványok készítésével, fegyverek és lőszerkeszítésével is. Az általuk irányított antifasiszta akció-csoportok több nyilasházát (Thököly út, Röck Szilárd utca, Tisza Kálmán utca) és nyilas gyűlést is megtámadnak. A nyilas hatóságoknak 1944. november 23-án sikerül elfogniuk és letartóztatniuk Pataki Istvánt és Kreutz Róbertet, majd nem sokkal később Pest Barnabást is. A Margit körúti fegyházba viszik, és súlyosan megkínózzák őket. December 22-én kerül sor Dominiki András hadbíró őrnagy vezetésével Pest Barnabás, Pataki István, Kreutz Róbert ügyének tárgyalására. Kötél általi halálra ítélik őket, amelyet másnap kegyelemből golyó általi halálra enyhítenek. A kivégzéseket 1944. december 24-én három önként jelentkező orosz tagbeli katona vállalja, 25-25 pengőért. Dr. Aranyi Sándor orvosszázados, aki jelen volt a kivégzésnél, arról számol be, hogy a három fiatal ember kivégzését követően, amikor Bajcsy-Zsilinszky került a sor, az összekötözött kézzel a bitófához lépő politikai hangosan ekképpen kiáltott fel: „Istennek két szeme van, mindent lát. Éljen Magyarország!”

A második világháború követően a magyar antifasiszta mártirokról rengeteg településen neveztek el utcát, lakótelepet, intézményt, illetve állítottak fel emlékükre szobrokat, emléktáblákat. Az utóbbi időkben azonban ezek nagy része eltűnt. Még manapság is zajlanak az utca-átnevezések (pl. Kunhegyesen, – egy fideszes polgármester által vezetett önkormányzat – a Bajcsy-Zsilinszky Endre utcát Wass Albert utcára változtatta 2013. februárjában).

Sajnos már nem sokan vannak azok, akik országszerte gondozzák a még meglévő antifasiszta emlékműveket. Emlékhelyek pusztulnak egyre, tűnnek el, a hatalom elbontja a hazáért, a szabadságért, a mai nemzedékekért, mindannyiunkért életüket és vérüket áldozó magyar náci-ellenes hősök emlékjeleit, megváltoztatják az utca-

neveket, hogy teljesen a feledésbe merüljenek az elnyomás ellen küzdő, az üldözötteket bújató, mentő, Hitler-ellenes röpcédulákat, és olykor a rászorulóknak élelmiszerjegyeket is terjesztő példaadók emlékei. Ugyanakkor vannak pozitív példák is, mint például tavaly nyár végén a Balaton melletti Kővágóörsön Radnóti Miklós emlékére állított gránit-emléktábla, vagy a nemrégiben a fővárosi Wesley Főiskolán leleplezett Szenes Hanna-emléktábla is. Örök tisztelet a hősöknek és a mártiroknak!

„Vannak csillagok, melyeknek fénye világít a földön,
Mikor ők maguk már régen nincsenek helyükön.
Vannak emberek, akiknek csillogó emléke világít,
Amikor ők maguk már nincsenek köztünk.
Ezek a fények csillognak és különösen,
Ha sötét az éjjel: mutatják az utat az embernek.”

-kz-

Felhasznált és ajánlott irodalom:

- Döme Piroksa: *Fény és árnyék*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1983.

- F. Kemény Márta (szerk.): *Szerették az életet... - Az európai ellenállási mozgalom mártírjainak búcsúlevelei*. Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest, 1955.

- Vigh Károly: *Bajcsy-Zsilinszky Endre*. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1992.

*Beszélő hetilap 2. évfolyam 28., 31. szám (Olvasói levelek) = <http://beszelo.c3.hu/cikkek/olvasoi-levelek-0>

KALENDÁRIUM

(Folytatás a 2. oldalról)

Május 25. – Nemzetközi Gyermeknap (május utolsó vasárnapja)

„Lássátok meg, milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten gyermekeinek neveznek minket és azok is vagyunk.” (1János 3,1)

Május 29. – Áldozócsüdtörtök – Jézus mennybemenetelének ünnepe

„Ha felemeltetem a földről, magamhoz vonzok mindeneket.” (János 12,32)

Május 30. – 420 esztendeje, e napon hunyt el Balassi Bálint, a hazai reneszánsz nagy költője

„Higgyünk mindörökké igazán csak öbenne / Bűntül őrizkedjünk, ne távozzunk el tőle / Áldott az ő neve örökké Mennyekbe / ki ma megkegyelmeze.”

(Összeállította: Kerecsényi Zoltán)

IFI SAROK

Ha megfejted a rejtvényt, megkapod egy bibliai személy nevét, aki bölcs döntéseiről, ítéleteiről vált sokak számára ismertté!

1. Őt követte Dávid a trónon, ha dühös volt, csak zenével lehetett megnyugtatni.
2. Az első nő, a Bibliában, aki Ádám társa lett.
3. Lea és Ráhel apja, akinél bárányokra vigyázott Jákob.
4. Ennyi ezüst pénzért árulta el Júdás Jézust.
5. Ő vezette ki Egyiptom földjéről a zsidó népet.
6. Ez lett a neve Erzsébet és Zakariás fiának.
7. Ő épített bárkát Isten parancsára, amikor özönvíz fenyegette a világot.

1. _ _ _ _ _

2. _ _ _

3. _ _ _ _ _

4. _ _ _ _ _ _

5. _ _ _ _ _

6. _ _ _ _

7. _ _ _

Az itt látható kép történetét elolvashatod a Királyok I. könyve 3. részben. Jó munkát, kutakodást kívánok!

Tdke

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Balgaság és balítélet

E világi kantáta (*Tünj, enyéssz, te pusztító szélvész – Geschwinde, ihr wirbelnde Winde*, alcíme: *Phoebus és Pán viszálya*, BWV 201) valószínűleg 1729. szeptember 27-én hangzott el először Lipcsében; szövege – *Ovidius* nyomán – *Christian Friedrich Henrici* (alkotói nevén: *Picander*) tollából származik. A cselekmény egy görög mondabeli zenei verseny körül bonyolódik. A pásztorok (kecskeszarvú és -lábú) istene, Pán zenei párbajra hívja a napistent, Phoebus Apollót. Pán eredetileg szürinxen¹ („Pán-sípon”) játszott, míg Phoebus lanton (a kantátában mindketten énekelnek); ítéletet a hegyi isten, Tmolus és a fríg király, Midas hoz majd. (Utóbbi nem éppen bölcsességéről híres: korábban azt kívánta, hogy minden, amihez hozzáér, változzék arannyá; ám mivel az ételekkel is ez történt, majdnem éhen halt.)

1. Kórus: Pazar (trombitákkal, üstdobokkal, fuvolákkal, oboákkal gazdagított) zenekar és ötszólamú énekar jeleníti meg a turbulens szélvihart, amely elülve, átadja a helyét a játékosan ide-odacsapódó visszhangnak. E tételnek látszólag semmi köze nincs a további történéshez, azonban a görög mitológiában járatos lipcseiek alighanem tudtak Pán „nimfa-ügyeiről”. Egyik tragikus szerelmét, Pitüszet a szelek királya, Boreász sodorta mélybe egy szikláról; míg Ekhót haragjában maga Pán szaggatta darabokra – így keletkezett a visszhang: *Tünj, enyéssz, / Te pusztító szélvész, / És zuhanj most tüstént a mélységbe le! / Hogy a hang s a zengő visszhang / Tessék nyomban az ekhónak, / És a léget enyhítse.* (Liedemann Ákos fordítása) (A mű a világhálón meghallgatható: <https://www.youtube.com/watch?v=fFVFmcZkRC8>)

2. Recitativo: A civakodó zenészekhez Momus, a gúny istene is csatlakozik: *PHOEBUS: Te olyan merész s arcátlan is vagy / Azt vágni itt nekem arcomba, / Hogy énekem / A tiednél nem pompásabb? / PÁN: Kérdésed hozzám ennyi volna? / Hangom túlszáll sok erdőn, réteken;*

¹ A hangszer neve Szürinx nimfára utal, aki a felhevült Pán elől menekülve, elrejtőzve nádszálakká változott; ezekből alakította ki Pán a pásztorcsípót.

/ A nimfa-kar / Gyors táncra perdül, amint hall / Hét lyukú szépen zengő sípot, / Mely táncra kelni gyakran hívott, / Magától ismeri majd el: / Pán sokkal szebben énekel. / PHOEBUS: Ne tarts a nimfáktól; / Csupán az istenek számára / A sípod nagyon gyengén szól. / PÁN: Hangommal megtelik a lég, / Szökdelnek a bércek s a vad táncolva lép, / Meghajlik mélyen fáknak ága, / S hol ragyog tenger csillag, / Elbájolt sok kis madár száll / Hozzám, hogy tanítsam meg már: / Mint zengjenek dalt, szépet, vigat. / MOMUS: Nos, hallgassátok Pánt, / Ki mesterdalnokként csodált!

3. Ária: *MOMUS: Pártfogó! Szél okozza! / Hogyha hencceg nincstelen – szél okozza! / Hogy az igaz vélelem: / Az van csak, mit lát a szem. – szél okozza! / Hogy ki bolond, bölcs volna – szél állítja! / S hogy vak a szerencse maga – szél okozza! / Pártfogó! Ezt mind a szél, az okozza! /*

4. Recitativo: A vita eldöntése érdekében Mercurius (a kereskedők istene) döntőbíróság megválasztását javasolja: *MERCURIUS: Mért perlekedtek egyre? / Mert egymásnak nem engedtek. / De szerény véleményem lenne, / Hogy válasszon ki bárki valakit, / Ki közöttetek ítélhet; / Ki vállalkozik? / PHOEBUS: Majd Tmolus legyen bírám itt. / PÁN: És legyen Midas az én védőm. / MERCURIUS: Nos, minden ember ide jöjjön, / És jól figyelje meg, / Hogy értük jót itt ki tehet!*

5. Ária: Phoebus mívesen formált „vizsgaáriáját” a vonósokon kívül fuvola és behízelt oboa d' amore kíséri: *PHOEBUS: Minden vágyam: / Érinthessem orcád lágyan, / Bájos, kedves Jácintom! / Majd csókokkal illet téged / Lelkem, s benne csillagfényed / Mint nap, úgy világitson!*

6. Recitativo: Pán produkciója következik: *MOMUS: Pán, tátsd ki jól a torkodat, / Hogy hangod mindenki hallja! / PÁN: Én csak a legjobbat / Tenném, hogy legyenek jobb, mint Phoebus maga.*

7. Ária: Mintha egy elefánt ugránozna egy porcelánboltban! E bumfordi tétel és Phoebus éneke több furcsa ellentmondást rejt. Míg a lantos Phoebust fűvös

hangszerek is kísérték, a sípos Pánt meglepő módon *csupán* vonósok. A művészetekben járatos Phoebus szívhez szóló áriájában nem dominál az ellenpontos szerkesztés, Pán egyszerűnek ható tétele ellenben tele van „tudós” dallamfordításokkal, imitációkkal, bár ez – főként az elkomoruló középrészben – inkább nyögvenyelős benyomást kelt, mintha a kedvetlenségnek éppen az ellenpontos stílus lenne az oka: PÁN: *Tánc közben úgy ugrál, úgy reszket a szív. / Ha a hang csak tompán cseng, / És az ajk is bénán zeng, / Ez jókedvre nem derít.*

8. Recitativo: A versenyzők áriái után a szavazásra kerül sor: MOMUS: *Most ide bíró kell!* / TMOLUS: *Az ítélet nem érdekel, / Az igazat megmondja maga, / Hogy Phoebus ezt a díjat most megkapja. / Pán az erdőnek zeng, / És gyönyörködtet minden nimfát, / Am bár oly szépen, mint Phoebus hangja cseng, / Sohasem tudja fújni sípját.*

9. Ária: Tmolus jól argumentálja döntését, Pánt sem megbántva. Méltató áriája zeneileg is méltó Apolló teljesítményéhez: TMOLUS: *Phoebus, bűvös dallamod / Által jött a báj itt létre. / Ámde, ki a széphez ért, / Hangod hallva csodát vélt, / S önmagából vesz majd lénye.*

10. Recitativo: Midast ellenben az egyszerűség, könnyen megjegyezhetőség bűvöli el. Könnyelműen meg is kritizálja Phoebus „túl cifra” dallamát: PÁN: *Jöjj, Midas, mondd meg énnekem, / Hogy mit tettem!* / MIDAS: *Jaj, Pán! Mily erőt adtál te, / Mert dalod szépen hangzott nekem, / Azt agyam nyomban meg is jegyezte. / Zöld mezőn föl- és alá sétálgatva / Úgy zengem, hogy az erdő hallja. / Mert Phoebus túlcifrázza itt, / De az, mi ajkadon hangzik, / Zeng csengőn, egyszerűen.*

11. Ária: Midas „szakvéleményét” a hangszeres kíséret leplezi le. Ott, ahol fülére hivatkozik, számároridítás hangzik fel: MIDAS: *Pán a mester, hagyjátok! / Phoebus végül játszmát veszett, / Csak Pán ajkáról jutnak fülembe / Páratlanul szép és csodás dallamok.*

12. Recitativo: A balga balítélet következménye nem marad el, a zenei számárfülek csakhamar valóságossá válnak: MOMUS: *Mondd, Midas, bolond vagy?* / MERCURIUS: *Az eszedet ki vette el?* / TMOLUS: *Jól gondoltam: sok jót te nem teszel!* / PHOEBUS: *Szólj, miben támogas-*

salak? / Változtassalak nyomban / Hollóvá, vagy a lelked nyúzzam? / MIDAS: *Jaj, ne is kínozzatok engem, / Sok panasz ám / Régóta gyűlik bennem!* / PHOEBUS: *No, lám, / Majd számárfüled nő valóban. / Ily jutalom / Jár minden örült becsvágynak. / PÁN: Nos, miért s hogyan vállaltad / E harcot, bárha vállad gyenge?* / MIDAS: *Amilyen megbízatásom, / Oly csúfos vége!*

13. Ária: A buta naivítás, a nagyképűséggel párosuló hozzá nem értés veszélyeit Mercurius fogalmazza meg: MERCURIUS: *Pöffeszkedő hólyag, / Észbelileg sem nagy, / Csörgősipkát rakhat / Végre fejére. / Aki nem ért hajóhoz, / Ámde mégis kormányoz, / Vízbe fül végül nagy szegyenére.*

14. Recitativo: A megfelelő ítélőképességgel nem rendelkező Midas – újabb tapasztalatokkal és számárfülekkel gazdagodva – megszegyenülten elkullog. A tanulságokat Momus foglalja össze: MOMUS: *Nos, derék Midas, menj most el, / És békén nyugodj sűrű erdő mélyén, / Hol végre lelked békét lel, / Mint mások, testvéreid lévén, / Az oktalanság és értelmetlenség / A bölcsességhez társulna, / De felelőtlenység volna, / S kik így tesznek, / Tehozzád tartoznak mind rég. / Nos, Phoebus, ragadd meg / A lantod újra, / Nincs más itt kedvesebb, / Mint zengő húrja.*

E mitológiai történet nem csupán arra figyelmeztet, hogy a zenei rosszízlés, vagy éppen tanulatlanság, önhiúsággal párosulva milyen kártékony elegyet alkot – ezt Bach hosszú élete során sokszor megtapasztalta –, ennél sokkal általánosabb üzenete: A bölcs ítélet, döntés, vagy választás feltétele a gondos mérlegelés, a valós körülmények, a lehetséges következmények számbavétele; e fáradságos munka nélkül – ha csak az egyszerű, könnyen fülbemászó dallamokat halljuk meg – hamar kinő a számárfül.

15. Kórus (és az összes szereplő): *Üdíts szívet, lantnak húrja, / Zengjen bűvös éneked! / Legyen úrrá, gúny ha érne, / Mindig hangjaidnak fénye, / Amit adtak égiek.*

Göncz Zoltán

**Mindenről ítéletet akarunk mondani,
de mindig rossz a nézőszögünk.
Meg akarjuk ítélni önnönmagunkat,
de túlságosan közel esünk hozzá;
meg akarjuk ítélni a többieket, de
túlságosan távol esünk tőlük.
Bernard le Bovier de Fontenelle**

HÍRMOZAIK

Egy százalék

Mint legutóbbi lapszámunkban tájékoztattuk Olvasóinkat, a bíróság az adóhatóság határozatát megváltoztatva felhívta a NAV figyelmét arra, hogy a NAV-nak rendelkeznie kell az 1 %-os felajánlások MET részére történő átutalásáról.

A végzés még nem jogerős, de egyértelműen látható a bíróság elvi álláspontja, mely az AB határozat alkalmazását írja elő és iránymutató rendelkezéseket tartalmaz a 2013. rendelkező év 1 %-os felajánlásai tekintetében is.

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség továbbra is a 0444-es technikai számra várja a felajánlásokat.

Technikailag nehezíti a helyzetet, hogy célzott diszkriminációnk miatt elektronikus úton nem lehet bennünket választani, ezért kérjük, aki teheti, postai úton küldje el számukra egy százalékát. Ehhez a www.metegyhaz.hu oldalunkon is található űrlapot.

Felhívjuk figyelmüket, hogy a MET mellett felajánlhat 1%-ot az Oltalom Karitatív Egyesületnek (adószám: 19010409-1-42) VAGY a Wesley János Lelkészképző Főiskolának (adószáma: 18056109-1-42). Ezen szervezeteink elektronikusan is választhatók.

Felhívjuk figyelmüket, hogy a **bevallás beküldésének határideje 2014. május 20.** Kitartó segítségüket, türelmen bizalmukat köszönjük!

***

Esküvő

Iványi Margit és Takács István esküvőjére április 4-én a Megbékélés Háza templomban került sor, Békásmegyeren. Közös életútjukra Isten áldását kívánjuk!

***

Húsvéti ünnepség

Április 17-én a nyíregyházi gyülekezet gyermekei és fiataljai részt vettek egyházunk hetefejércsei Oltalom Idősek Otthonának húsvéti ünnepségén. Meghallgatták az otthon lakóinak és az idősek klubja tagjainak műsorát, melyben verseket mondtak, húsvéti énekeket énekeltek, majd az ünnepség végén fiataljaink énekekkel és versekkel emlékeztek meg a feltámadás örömteli üzenetéről. Az ünnepség végén kölcsönösen megajándékozták egymást. A gyerekek édességet, az idősek a gyerekek által készített ajándékot, és egy-egy igeverset kaptak, majd a búcsúzás előtt a látogatók az otthon dolgozói vendégszeretetében is részesedhettek.

99 éve történt az örmény genocídium

Április 24-én, a főiskolánk udvarán található mártírok fala előtt emlékeztünk az 1915-ös népirtás áldozataira. Iványi Gábor beszédében utalt arra, hogy Recep Tayyip Erdogan török kormányfő Törökország nevében részvétét nyilvánította az Oszmán Birodalomban elkövetett mészárlások során áldozatai leszármazottainak, azonban került a „népirtás” kifejezést.

A Dankó utcai megemlékezésen beszédet mondott Sevan Sargsyan, az Országos Örmény Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, reményét fejezve ki, hogy semmilyen népirtásra nem kerül sor a jövőben.

1915. április 24-én az Oszmán Birodalom irányítói az örmény közösség több száz szellemi és politikai vezetőjét őrizetbe vetették. Közülük sokakat kivégeztek, másokat pedig száműztek. Az ezt követő, éveken át tartó erőszakos eseményekben mintegy 1,5 millió örményt gyilkoltak meg.

***

Doktori védés

Április 25-én 15 órakor került sor a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző Karának épületében a Wesley János Lelkészképző Főiskola (WJLF) káplánjának, egyben a budaörsi időskorotthonunk lelkészének, Szabó Ildikónak PhD (doktori) értekezésének megvédésére. A dolgozat témája „A nők megváltozott helyzete és az arra adott pasztorál-teológiai reflexiók” volt. A dolgozatot elbíráló bizottság (közöttük dr. Prof. Hézsér Gábor pasztorálpszichológus és Dr. Bodó Sára, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem docense) dicsérettel méltatták, és nagyon jó eredménnyel el is fogadták a doktori értekezést.

A hivatalos eseményen megjelent Iványi Gábor, a WJLF rektora, és több gyülekezeti tag, barát is. A szerkesztőség nevében is gratulálunk!

***

Holokauszt megemlékezés Kisvárdán

Az elmúlt évekhez hasonlóan idén is megemlékezünk a Kisvárdáról és környékéről május végén elhurcoltakról. A megemlékezésre május 28-án (szerda) 15 órakor kerül sor a Várday u. 7. sz. alatt. További információ: Iklódy László helyi lelkésznél. Tel.: (06-45) 420-083.

NYÁRI TÁBOROK – 2014

Július 4 (P) - július 11 (P), Hejce: gyerek-serdülő (8-11 és 12-14 éves korosztály)

Július 12 (Szo) - július 19 (Szo), Hejce: kisifi-ifi (14-19 és 20-25 éves korosztály)

Július 21 (H) - július 28 (H): fiatal felnőtt és családos

Aug 8 (P) - 15 (P), Hejce: zenei tábor

Augusztus 15 (P)-17 (V), Nyíregyháza: csendes napok

Idén nyáron is megtartjuk hagyományos nyári táborainkat Hejcen, hosszú évek óta változatlan áron.

Gyerek, tanuló: 20 ezer Ft/tábor

Felnőtt: 25 ezer Ft/tábor

Családos tábor díjai: 0-3 éves korig 300 Ft/nap, 3-16 éves korig 1200 Ft/nap, felnőtt: 1800 Ft/nap.

A táborok költsége (az oda- és visszautazáson kívül) minden, a tábor programjához kapcsolódó költséget tartalmaz. Jelentkezni, érdeklődni a helyi lelkésznel vagy központunk elérhetőségein lehet.

Táboraink témája ez lesz: **„Tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség.” (Máté 6,13)**

Cím: Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség, Budapest, Dankó u. 11. 1086

E-mail: info@metegyhaz.hu Tel.: (06-1) 210-58-36

Adományozás

Hálás köszönet folyamatos támogatásukért! Ha munkánkat, működésünket segíteni szeretné, megteheti sárga csekken (melyet kérésre postázunk), vagy személyesen a 8. kerület, Dankó u. 11. sz. alatt. Telefon: (06-1) 577-05-15 (hétköznap 8 és 16 óra között), e-mail: metegyhaz@wjlf.hu. Banki utalás esetén számlaszámunk: 11708001-20520-380 (OTP Bank). A közleménybe kérjük, írja be, adományát mire szánja! Amennyiben nem szerepel ott semmi, fenntartási kiadásokra fordítjuk az összeget. Köszönjük!

***

Jótekonysági hangverseny az Oltalom javára

A holokausz 70. évfordulója alkalmából Fellegi Ádám zongoraművész Mozart-hangversenyére kerül sor 2014. május 17-én, a Budapest XIII. kerületi Zenei Alapfokú Művészeti Iskola dísztermében (Hollán Ernő utca 21/b). A művészek az Oltalom Karitatív Egyesület javára ajánlják fel tiszteletdíjukat.

***

Olvasói vélemény

Kedves Olvasóink újsággal kapcsolatos véleményét, történeteit, gondolatait, kérdéseit szeretettel és folyamatosan várjuk az ev@wjlf.hu e-mail címre.

HAVI ISTENTISZTELETI REND

Az Európai Unió a 2014-es évet „A család és a munka összehangolása évének” nyilvánította

Az év igéje: „Isten közelsége oly igen jó nékem.” Zsoltárok 73,28a

Egyházi évünk mottója: Alkotásra és közösségre teremtve

2014. MÁJUS

Május hónap igéje: „Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.” Galata 3,28

Istentiszteletek		Bibliaórák	
	<i>Igehely</i>	<i>Téma: Galata 3,28 kifejtése</i>	
Május 4. Húsvét után 2. vas. (Misericordia Domini)	<u>János 21,15-19</u> 1Péter 2,21-25 Ezékiel 34,10-16. 31	Első hét	„...nincs zsidó, sem görög...” Más származás, más szokás... Könnyű-e a más „fajtaival”? Apostolok Cselekedetei 6,1-7
Május 11. Húsvét után 3. vas. (Jubilate)	<u>Márk 2,18-22</u> 1Péter 2,11-20 1Mózes 1,1-4b, 26-2,4a	Második hét	„...nincs szolga, sem szabad...” Miben van egyenrangúság/-jogúság és miben nincs? Kolossé 3,22-25
Május 18. Húsvét után 4. vas. (Cantate)	<u>Lukács 19,37- 40</u> Jakab 1,16-21 Ézsaiás 12,1-6	Harmadik hét	„...nincs férfi, sem nő...” Érvényét veszítette volna a keresztény házirend? Kolossé 3,18-19
Május 25. Húsvét után 5. vas. (Rogate)	<u>Lukács 11,5-10</u> Jakab 1,22-27 2 Mózes 32,7-14	Negyedik hét	„...mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.” Egyenlők, egyformák vagy egyek? 1Korinthus 1,10-17

Egyperces áhítat minden napra

Május 1. csütörtök

„*Én az Úr vagyok az, aki a szívet fürkészem, és a veséket vizsgálom, hogy megfizessek kinek-kinek az útai szerint és cselekedeteinek gyümölcse szerint.*” (Jeremiás 17,10)

A földi igazságszolgáltatásban a bíró csak a külső tárgyi bizonyítékokat vizsgálhatja, a gondolatokat, a rejtett szándékokat és egy-egy tett várható „gyümölcseit” nem láthatja előre. Ezért aztán egy rafinált védő ügyesen „ki-mostrarja” a vádlottat. Nagy hiba lenne, ha azt képzelnénk, Isten ugyanígy félrevezethető. Mindnyájunknak meg kell jelennünk előtte egy napon, s akkor esetleg döbbenet tapasztaljuk, hogy minden rezdülésünket és tetteink összefüggéseit is tökéletesen ismerte.

Május 2. péntek

„*Örvendezz a te ifjúságodban és vidámitson meg téged a te szíved a te ifjúságodnak idejében és járj a te szívednek útjaiban, és szemeidnek látásiban, de megtudd, hogy mind-ezekért az Isten tégedet ítéletre von.*” (Prédikátor 12,1)

A tapasztalatlan fiatalság idején a gondtalan és olykor tomboló örömkeresés közben nem jut eszünkbe, hogy egyre inkább mi felelünk a tetteinkért. A bölcs prédikátor nem a „jól neveltséget” propagálja, csak a belátást serkenti: boldog az, aki idejében megérti, hogy gátlástalan és kontrollálatlan tettekkel akár egész jövőnket egy nagy vezekléssé, a bűntudat börtönévé tehetjük. Isten azt akarja, hogy örömről „teljes” legyen és áldást jelentsen a számunkra.

Május 3. szombat

„*Isten a bíró, aki egyet megaláz, mást felmagasztal.*” (Zsoltárok 75,8)

Mínta azt állítaná Aszáf, az ének író, hogy a bíró megfellebbezhetetlen döntése szerint dől el, ki az, aki felmentést és dicséretet, és ki az, aki megaláztatással járó büntetést kap. A földön gyakran előfordul, hogy igazságtalan bírói döntés születik, de Isten soha nem elfogult. Ezért nincs szükség „másodfokra” ezért kell az Ő törvényeihez ragaszkodnunk, melyek soha nem ellenünkre, hanem életünk kiteljesedésére, s közben mások jogainak a biztosítására is szolgálnak.

Május 4. vasárnap (Misericordia Domini)

„*Az Úr szeretetével tele van a föld.*” (Zsoltárok 33,5)
A teljes mondat így hangzik: „*Szereti az igazságot és törvényt; az Úr kegyelmével telve a föld.*” Megnyugta-

tó, hogy a Mindenható Isten szeretete nem kifürkészhetetlen vonzalmaitól függ. Nem merül fel esetében a tévedés sem. Az Ő igazsága nem részrehajló, nem szolgál kivételezett csoportérdekeket. Ezért rendíthetetlen kegyelme – vagy más szóval szeretete – is. Mindig ez volt a világhoz fűződő viszonya, s ez bennünket bátorsággal és békességgel tölt el.

Május 5. hétfő

„*A hazug beszédtől távol tartsd magad, és az ártatlant és az igazat meg ne öld; mert én nem adok igazat a gonosznak.*” (2Mózes 23,7)

A hatalmat markukban tartó politikusok mindig azt érzékeltetik, hogy bármit megtehetnek, hiszen valahonnan (végső soron a legmagasabb szintről: Istentől) van erre felhatalmazásuk. Mínta a Mindenható igazolná azokat a praktikákat, melyekkel e földön a hatalom, a történelem tanúsága szerint megkaparintható. Vannak, akik lerombolják mások tekintélyét. Közismert kifejezés erre a *karaktergyilkosság*. Sokan hazug tanúvallomást tesznek (ilyen „önkéntesek” még Krisztus perében is jelentkeztek). De Isten nem ad igazat a gonosznak akkor sem, ha az egy adott politikai közösség legbefolyásosabb személye. Igaz ez azonban sokkal alacsonyabb szintű döntésekre is, ezért térjünk csak vissza az igaz és bátor tanúvallomásokhoz, legyen bármi annak a következménye.

Május 6. kedd

„*Ne indulj a sokaság után a gonoszra, és peres ügyben ne vallj a sokasággal tartva annak elfordítására.*” (2Mózes 23,2)

A „többség” bárkit megtéveszthet. Ha valamit sokan állítanak, vagy követnek, akkor bizonyára ott az erő, és ott az igazság. Természetesen előfordulhat, hogy valóban a kisebbség téved, de hamis biztonságot ad csupán a „sokasághoz” állni, amikor nyilvánvaló, hogy az igazság máshol van és pusztán a nyers erő ad a valóságnak másfajta színezetet. Ne félj kisebbségben maradni!

Május 7. szerda

„*Szegénynek se kedvez az ő peres ügyébe. A te szegényednek igazságát el ne fordítsd az ő perében.*” (2Mózes 23,3.6)

A törvény előtti egyenlőség kérdése minden korban kényes ügy volt. Különösen áll ez a vagyontalanokra, akik nem tudnak jó ügyvédet megfogadni, s akikre „elég rá-

nézni”, hogy lássuk, nem áll mögöttük erő, és így senki nem fogja rajtunk számunk kérni, ha kedvezőtlen döntést hoznánk ügyükben. Isten azonban nem fél a szegénytől, és nem veti meg nincstelensége miatt – sőt, Ő a szegények barátja és támasza. Jézus is elsősorban az ő társaságukat kereste. Az biztos ugyanakkor, hogy az igazság kiderítésében a vagyoni háttér nem lehet szempont. A szegénység még nem jelent ártatlanságot vagy jószágot. Mégsem válhat ilyen szempontból is hátrányos helyzetűvé az, aki igazságát keresi.

Május 8. csütörtök

„Ajándékot el ne végy, mert az ajándék megvakítja a szemeket és elfordítja az igazak ügyét. (2Mózes 23,8)

A korrupció egyidős az emberiséggel. Sajnos bírákat és döntéshozókat egyaránt meg lehet vesztegetni. Ennek kísértése mindenkor fennáll. Az Ige az egyszerű figyelmesség elfogadását sem javasolja, hiszen az adakozó „udvariassága” mégis csak azt jelezné, hogy az ő oldalán mutatkozik az az erkölcsi többlet, amire az ítéletet hozóknak oda kellene figyelnie. Utóbbit azonban az ajándék vakká teszi azoknak az apróságoknak az észrevételére, amelyeken egy ügy igazságos eldöntése múlhat.

Május 9. péntek

„Árváknak atyja, özvegyeknek bírója az Isten az ő szentséges hajlékában.” (Zsoltárok 68,6)

A mindenki életében egyszer beköszöntő halálemény sokféleképpen befolyásolja a környezetet, közelebről a rokonságot. Az özvegy (többnyire a nő, mert általában a nők tovább élnek) „támasz” nélkül marad, és az állatian kapzsi, önző emberi természet lecsap a védtelenre. Nemcsak a világirodalom, hanem saját hétköznapi tapasztalataink tárháza is tele van ilyen fajta, megbotránkoztató történetekkel. Aki szemet vet az árvák és özvegyek hagyatékára, az az isteni Bíróval találja szemben magát. Ha nem most, akkor abban a pillanatban majd, amikor a földi vagyonnak már semmilyen jelentősége nem lesz.

Május 10. szombat

„Az egeből jelentetted ki ítéletedet; a föld megrettent és elcsendesedett, mikor felkelt Isten az ítéletre, hogy megszabadítsa a föld minden nyomorultját!” (Zsoltárok 76,9-10)

Vannak ilyen rettenetes elcsendesítő történelmi pillanatok, amikor a mindent akaró gazdagok összeharácsolt vagyona is füstté válik, és akár nemzetek is bűnhódhatnak azért, mert kiszipolyozták és elnyomták a szegényeket. Lehet, hogy ez az egész földre kiterjedő igazságszolgáltatás egyelőre késik, de addig felelősségünk van abban, hogy helyi szinten érvényesülnek-e Isten „ítéletei”.

Május 11. vasárnap (Jubilate)

„Örvendj egész föld az Istennek!” (Zsoltárok 66,1)

Az örvendezés vasárnapján a sokféle szempont közül most arra gondolunk, hogy felszabadult érzésünket kiválthatja az az isteni szándék, hogy Ő bárkit meg tud őrizni a legnagyobb veszedelem idején is. Péter közönséges második levelének második fejezete azt mondja, hogy Noé idejében az egész világ odaveszett; Sodomából és Gomorából csak Lót menekült meg, ám mindez azt mutatja, hogy a legnagyobb baj idején is működik Isten oltalmazó szeretete. Valahol mindig háború vagy természeti csapás mutatkozik, az Úrra azonban mindig, a föld bármely pontján számíthatunk.

Május 12. hétfő

„Nyilván van az Istennek haragja mennyből, az embereknek minden hitetlensége és hamissága ellen, kik az igazságot hamissággal feltartóztatják.” (Róma 1,18)

Az igazságszolgáltatás gondosan ügyel azokra a részletekre, amikből kiderülhet, hogy egy elítélendő tett mögött szándékosság, gondatlanság vagy tudatlanság húzódott meg. Tetteinkért mindenképpen felelnünk kell, de a legkisebb értetlenséget egy-egy bírói döntéssel szemben az az alaphelyzet válthatja ki, amikor nyilvánvaló, hogy az érintett személy pontosan tudta, mi a jó és mi a rossz, de szándékosan a számára előnyösebb rosszat választotta. Ha ehhez társul az igazság érvényesülésének az akadályozása is, akkor minősített helyzetről beszélhetünk, ami még súlyosabb ítéletet generálhat.

Május 13. kedd

„Emlékezzél meg azért, honnét estél ki, és térj meg, és az előbbi cselekedeteket cselekedd; ha pedig nem, hamar eljövök ellened, és a te gyertyatartódat kimozdítom helyéből, ha meg nem térsz.” (Jelenések 2,5)

Vannak bűnös folyamatok, elhibázott életvezetési irányok, melyekben a dolgokat jól látó igazságszolgáltatás haladékat ad a javításra. De mindennek van ésszerű határa. Az érintettnek pedig azzal is tisztában kell lennie, hogy a másik oldalon megfogalmazott világos elvárások nem teljesítése maga után vonja a „gyertyatartó” kidöntését. A menóra Isten figyelmes jelenlétének a szimbóluma, az egyszerű asztali vagy oltármécses is a világosságban járás jelképe. Ennek eltávózása örök tragédiánk volna. Ne halogassuk hát a megtérést!

Május 14. szerda

„Ekképpen cselekszik az én mennyei Atyám is veletek, ha szívetekből meg nem bocsátjátok ki-ki az ő atyafiának az ő vétkeiket.” (Máté 18,35)

A furcsa mondat előzménye Péter kérdése: hányszor kell a velem szemben vétkező atyámfiának megbocsátanom? (18,21) Jézus egy példázatban a hihetetlenül eladósodott ügyintézőről beszél, aki főnöke nagyvonalúságából megúszta a nagy hiánnyal való, végzetes következményekkel járó elszámoltatást. Ő azonban egy összehasonlíthatatlanul kisebb adósság ügyében irgalmatlanul viselkedett. Minderről értesülve teljhatalmú gazdája, visszavonta a kegyelmi határozatát, és kérlelhetetlen elszámoltatásnak vetette alá az irgalmatlan embert. Ebben a pozícióban lát bennünket az irgalmas Jézus, ha nem tudunk a másik embernek szívből megbocsátani. Hogyan tehetjük ezt mi, akiknek bűneit a hatalmas Isten eltörölte?

Május 15. csütörtök

„Mondjad nekik: élek én, ezt mondja az Úristen, hogy nem gyönyörködöm a hitetlen halálában, hanem a hitetlen megtérjen útjáról és éljen. Térjete meg, térjete meg gonosz útaitokról! Hiszen miért halnátok meg...? (Ezékiel 33,11)

Az igazi bíró számára nem öröm, ha a legsúlyosabb ítéletet kimondhatja valaki felett. Akkor érezné sikeresnek magát, ha intelmei, figyelmeztetései halló fülekre találnának, s a halandók megfontolnák útjaikat és az igazságot követnék. Aki rossz irányba indult, az felismerve ezt a kockázatos tény, forduljon vissza. Igen, térjete meg, térjete meg!

Május 16. péntek

„Igazság és jogosság a te királyi székednek alapja; kegyelem és hűség jár a te orcád előtt.” (Zsoltárok 89,15)

A dal az Ezrahita Edhán tanítása, s benne ez a sor is Dávidot, a királyt bátorítja, hogy egy kis nép legfőbb bírájaként kövesse azokat az elveket, melyek a Mindenható és Örökkévaló Isten meghatározói. Minden szó jelentőséggel bír és nem egy tehetséges költő találomra kiválasztott jelzői. A bíró nem elégedhet meg azzal, hogy a törvény betűje szerinti igazság érvényesüljön, annak jogosnak, méltányosnak, irgalmasnak, azaz emberségesnek és következetesnek is kell lennie. Erre számíthatunk, amikor meg kell majd jelennünk a nagy ítélőszék előtt, ezért nekünk is ezt az örök mintát kell követnünk.

Május 17. szombat

„Sokan mondják majd nekem ama napon: Uram! Uram! Nem a te nevedben prófétáltunk-e, és nem a te nevedben űztünk-e ördögöket, és nem cselekedtünk-e sok hatalmas dolgot a te nevedben? És akkor vallást teszek majd nekik, soha nem ismertelek titeket; távozzatok tőlem ti gonosztevők.” (Máté 7,22-23)

Mindenki életében történnek igazságos és igazságtalan dolgok, a végső elszámolásnál azonban nem a mi

mérlegelésünkre bízatik ügyünk: vajon bűneinket kompenzálták-e hasznos cselekedeteink, sőt Jézus itt a hegyi beszédben arra figyelmeztet, hogy aki az igazságot képviselte, azon külön is számon kérik, hogy vajon úgy is élt-e, ahogy ítélt.

Május 18. vasárnap (Cantate)

„Énekeljete az Úrnak új éneket, mert csodákat tett.” (Zsoltárok 98,1)

Életünk nagy pillanataiban, amikor kevés a szó érzelmeink kifejezésére, az ének lehetőségét hívjuk segítségül. Gyakran előfordult már, hogy történelmi igazságszolgáltatás alkalmával a felszabadult érintettek nemzetük himnuszát énekeltek. Isten szabadítása, az örökkévaló lehetőségek kitarukozása, magasztaló énekre készlet. Csodálatosak Isten igaz döntései.

Május 19. hétfő

„...a mi megtartó Istenünk...azt akarja, hogy minden ember üdvözljön és az igazság ismeretére eljusson.” (1Timótheus 2,3-4)

Az apostol arra bátorítja a hívőket, hogy még ha pillanatnyilag reménytelennek látszik is, imádkozzanak az éppen hatalomban lévőkért, hogy valósuljon meg a földön is az igazságos, ideális társadalom, „Isten országának” földi lenyomata. Úgy látja, a jól és igazságosan bíráskodó politikai vezetés segítségére lehet a polgárnak abban, hogy felismerje az igazság értékét, és kövesse azt. Ma buzgón könyörgünk vezetőink megtéréséért, és azért, hogy valóban „csendes és nyugodalmas életet” élhessünk „teljes istenfélelemmel és tisztességgel” (2)

Május 20. kedd

„...az embernek Fia nem azért jött, hogy elveszítse az emberek lelkét, hanem, hogy megtartsa.” (Lukács 9,56)

A fáradt vándorló tanítványok éjszakai szállást keresnek Mesterük és a maguk számára úton Jeruzsálem felé. Ahol megállnak, az éppen egy ellenséges érületű kis település, ahol ajtót mutatnak nekik. A feldühödött tanítványok ezt olyan súlyos törvényszegésnek (kötelező vendégszeretet) tekintik, hogy aránytalanul nagy büntetést, az egész falu felperzselését javasolják. Jézus visszarángatja őket a valóságba, megértetve, hogy a bírónak mindig szeme előtt kell tartania az arányosságot vagy egyáltalán a büntethetőséget. Adott helyzetben még erre sincs szükség, és nem csupán azért, mert Ő nem elítélni, hanem üdvözíteni akarja az embereket, hanem mert egy kis fáradsággal elérhető egy olyan szálláshely, ahol háborítatlanul megpihenhetnek. Gondold meg: a felperzselte föld helyett elegendő néhány többletlépés is!

Május 21. szerda

„Te pedig miért kárhoztatod a te atyádfiát, avagy te is miért veted meg a te atyádfiát? Hiszen mindnyájan odaállunk majd Krisztus ítélőszéke elé.” (Róma 14,10)

Már az első század közepén megindult a keresztény közösségen belül az eltérő vallási nézetek harca. Egyesek ragaszkodtak az egyik vagy másik gyülekezetei ünnepnaphoz; volt, aki bizonyos étkezési korlátozásokat akart mindenki számára kötelezővé tenni, és az ebből támadó ellentétek hatására egymást kiátkozták. A szabad szellemű apostol azonban a lényeg felé terelné hittestvérei gondolatait, s arra figyelmezteti őket, hogy külsődleges vallási kérdésekben a végső abszolút igazságot majd Mindenek Üdvözítője és Bírája előtt mondják ki. A mi dolgunk nem egymás megítélése, hanem a saját lelkiismeretünk szerinti hűség bizonyítása.

Május 22. csütörtök

„Jobb néktek, hogy én elmenjek, mert ha el nem megyek, nem jön el hozzátok a Vigasztaló...és az, mikor eljön, megfeddi a világot...ítélet tekintetében...hogy e világnak fejedelme megítéltetett. (János 16,7.8.11)

Jézus rejtélyes szavai a Szentlélek működéséről tudósítanak. Aki már megítéltetett, az a Sátán, aki ugyan szerepéből adódóan változatlanul kárhoztatásunkon fáradozik – nekünk azonban tudunk szabad, hogy az Örökkévaló nem áll az ő oldalán, ideje már rég lejárt. Vajon miért élünk mégis még most is a bűvkörében?

Május 23. péntek

„...nem kedvezett az Isten a bűnbeesett angyaloknak, hanem mélységbe taszítván a sötétség láncaira adta oda őket, hogy fenntartassanak az ítéletre...” (2Péter 2,4)

Beleborzongunk az apostoli bizonyágtétel komoly üzenetébe, s megszeppenve látjuk, hogy az egész teremtett világban az Úr színe előtt működik a legpontosabb igazságszolgáltatás, mely elöl még az angyalok sem rejtőzhetnek el, ők sem tehetik túl magukat az Úr törvényein. Vajon mire számíthatunk akkor mi földi halandók, akik néha még tréfálkozni is szoktunk az igazság felett? Bizony nem árt egy kis borzongás, noha nem ez tanít minket az Úr követésére, hanem az iránta való szeretet.

Május 24. szombat

„Nincsen azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak, kik nem test szerint járnak, hanem Lélek szerint.” (Róma 8,1)

Fontos felismerés, hogy Jézus engesztelő halála által felszabadultunk a bennünket jogosan érintő büntető eljárás alól. Nem elég azonban az elrejtőzés „Krisztus Jézusban”, fontos a mondat második fele is, ami arról

szól, hogy nem vagyunk többé ösztönemberek, hanem „Lélek szerint” járunk.

Május 25. vasárnap (Rogate)

„Hát az Isten nem áll-e bosszút az ő választottaiért, kik őhozzá kiáltanak éjjel és nappal, ha hosszútűrő is irántuk.” (Lukács 18,7)

Jézus egy hanyag bíró példáján keresztül próbálja bizonyítani a mai vasárnap felszólításának (imádkozzatok szüntelenül!) hasznosságát. A szóban forgó döntnök csupán azért tette a dolgát, mert a panaszos özvegy állandóan a nyakára járt, s ez zavarta az illetőt. Jézusnak a mindennapi életből vett bizarr képe a bátorító üzenet: nem szabad feladni a folyamatos, Istennel való párbeszédet, még akkor sem, ha kérésünk, mondanivalónk nem azonnal ér célba.

Május 26. hétfő

„Eljön az óra, amelyben mindazok, akik koporsókban vannak, meghallják az ő szavát, és kijönnek; akik a jót cselekedték, az élet feltámadására; akik pedig a gonoszt művelték, a kárhoztatás feltámadására” (János 5,28-29)

Bíróságok tudósításait, képeit elemezve az a benyomásunk alakult ki, hogy a vádlottak többsége nem önként van jelen. Megpróbáltak esetleg elrejtőzni, de értük mentek a „fogdmegek” és „előállították” őket. Ennek jele a vádlott mellett ülő hatósági személy, és az a bilincs, ami a gyanúsított kezén, esetleg lábán látható. Nincs nagyobb kényszerítő eszköz számunkra, mint a koporsó. Ez mindannyiunkat odaterel a nagy Döntőbíró elé, aki mentesíthet vagy elítélhet. Boldog, aki idejekorán figyel az intőszóra, és ezért békességgel várhatja az életre való feltámadást.

Május 27. kedd

„...nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki megjutalmaztassék aszerint, amiket e testben cselekedett vagy jót vagy gonoszt.” (2Korinthus 5,10)

Ebben a bővített mondatban három fontos kijelentés van. Az egyik arról szól, hogy kivétel nélkül „mindnyájunknak” meg kell jelennünk akár hittünk benne, akár nem, akár figyelembe vettük az Ő elveit, normáit, szándékait, akár nem. A második fontos kifejezés, ami ezt nyomatékosítja, a „kell” szó, ami nem lehetőséget, alternatívát fejez ki, hanem egyfajta kényszert. A harmadik a „megjutalmaztassék” szó, amelyben semmi fenyegetés nincs, sőt szent és örömteli izgalommal tölthet el bennünket ennek ígérete. Meggyőződésem, hogy mindenki tudja, számíthat-e jutalomra is, vagy csupán kegyelemre.

Május 28. szerda

„...amely szolgálta tudta az ő urának akaratát, és nem végezte el, sem annak akaratára szerint nem cselekedett, sokkal büntették meg; aki pedig nem tudta, és büntetésre méltó dolgokat cselekedett, kevesebbet büntették, és valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle; és akire sokat bíztak, többet kívánnak tőle.” (Lukács 12,47-48)

A bíró többféle szempont alapján mérlegelhet. Egyik ezek közül a tudatosság kérdése. Természetesen minden tett következményekkel jár, de más megítélés alá esik a tudatlanságból okozott kár, mint megfelelő felkészültségi háttérrel elkövetett hasonló cselekedet. Jézus itt a törvényismerőket, egyszerű szóval a hívőket figyelmezteti: ne gondolják, hogy ugyanazzal a méltósággal élhetnek, mely a tudatlanok reményét megalapozhatja. A legfelsőbb ítélet mindenképpen méltányos lesz, de a tudatosan vétkezőt ez érthetően nem vigasztalhatja.

Május 29. csütörtök

„...mi magunk dicsekszünk veletek az Isten gyülekezeteiben a ti kitartástok és hitetek felől minden ti üldöztetések és szorongatások között, amelyeket szenvedtek: bizonyosságul az isteni igazságos ítéletének; hogy méltóknak ítéltessetek az Isten országára, amelyért szenvedtek is.” (2Thesszalónika 1,4-5)

Mintha valami olyat állítana Pál, hogy jobban megérdemli az „országot” az, aki meg is szenvedett érte. Kockáztatta életét „szabadságharcában”, részt vett esetleg természeti károk helyreállításában, romok eltárolásában, építésben, stb. Az értelmes ember kibékült

a gondolattal, hogy igazi méltóságot a tehervállaláshoz ez jelent számára, és Isten mindezt díjazza.

Május 30. péntek

„...miképpen elvégzett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet: azonképpen Krisztus is egyszer megáldoztatván sokak bűneinek eltörlése végett, másodszor bűn nélkül jelent meg azoknak, akik őt várják üdvösségükre.” (Zsidók 9,27-28)

Bár a hangsúly a megmásíthatatlan döntés súlyán van, mégis nem az ítéletre, hanem arra a boldog várakozásra gondolunk, ami betöltheti azokat, akik a győzelmes Megváltó eljövételére várnak, Aki bűn nélküli dicsőségre üdvösségünket biztosítani jön el értünk.

Május 31. szombat

„Az ő ura pedig mondta neki jól vagyon jó és hű szolgálóm, kevesen voltak hű, sokra bíztak ezután; menj be te az uradnak örömébe.” (Máté 25,21)

Jézus példázata a talentumaival jól sáfárkodó emberről szól, aki jól végzi a munkáját akkor is, ha néha veszít, néha nyer, mert nem adja fel, és a végén mégis hasznot teremt – szemben azzal, aki semmit nem kockáztatna és „elássa” a rábízott javakat. Megszívlelendő emberünk azon tulajdonsága is, hogy nem vizsgálja, ki mennyit kapott, nem sokallja, de nem is kevesli a rábízottakat, s nem azért dolgozik jól, mert abban reménykedik, hogy a jól megoldott feladat után még többre bízzák. Ugyanígy legyen mindannyiunknak jó a majdani meglepetés a végső elszámolásnál!

- ig

ÉLETEK, PÉLDÁK

A holokausz az én történetem is

Megírtam, nem volt könnyű... Megosztom, mert „nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek...”

Nem is tudom... A saját történetem az, hogy nekem a „zsidó” szó egy csúnya káromkodás volt... (Így hallottam a többiektől kislányként, főleg a fiúk üvöltötték ezt egymásnak, ha nagyon odamondogattak valamiért.)

Sokáig senki nem mesélt erről... Aztán lassan bontakozott ki és tisztázódott számomra, hogy hogy is van ez: Vallás? Kultúra? Identitás? Szégyen? Büszkeség? Az embernek évtizedek kellene, míg helyrerakja magában. Az egyik nagymamám meggyűlölte, a másik túlértékelte a zsidóságot... és számomra mindkettő totálisan érthető! Olvasgattam Allport-ot! Én ebben a kettősségben nőttem fel.

Emlékszem, mikor nagymamám már csak feküdni tudott, elővett egy nagyon éles, fekete-fehér csoportkép-fotót. Gyönyörű gyerekek, fiatalok álltak rajta, tizenöt mosolygó rokonom, akikből csak a nagymamámat ismerhettem. „A többieket elfüstölték” – mondta a maga tömör, keserűen viccelgetős stílusában. Apai nagymamám egyedül volt kénytelen a gettóba menni kismamaként, mert nagyapám már munkaszolgálatban volt Erdélyben.

Nagypapa, mint orvos egy német kórházban mentette meg a fasiszta csapatok tagjainak, főként tisztjeinek életét, százszámra varrt vissza kezeket, lábakat. (Neki ez nagy lelki törés volt, hiszen az ellenséget tette ismét gyilkoló képessé. Ezt apai nagymamám így mesélte el nekem, de mint kiderült, ezt még apámnak – aki szintén orvos lett – sem merték elmondani, ő nem tudott róla, hogy német tiszti kórház volt, annyira szégyellte ezt később nagyapám.)

Vidám, társasági emberként ment el nagypapa, és mogorva, csendes doktor bácsiként jött haza. Nem is jött, menekült. Megszökött, és gyalog jött Csíkságtól Székesfehérvárig. Ott elfogták, falhoz állították. Azt mondta egy tiszt a háta mögött: újonc, nekem telefonom van, be kell mennem, végezzem ezzel itt... Amikor kettesben maradtak, a katona azt mondta neki: – Na, fusson, de gyorsan.... Így maradt életben Három napig a helyi kórház pincéjében, a hullaházban bujkált, majd továbbmenekült, és Budapestig meg sem állt.

Nagymamámat a gettóból vitték a halálvonathoz bevagonírozni. Ők nem tudták, de a vonat végállomása Auschwitz volt.

Már mindenkit bezsúfoltak, amikor nagy kiabálások közepette a karon ülő gyerekes anyukákat lerángatták. Mindenüket elvették. Nagymamámnak a mindene egyetlen batyu volt, benne néhány pelenka és egy cumisüveg. Ezt tépték ki a kezéből, és neki is azt mondták: – Na, most fusson... A Józsefvárosi pályaudvartól futott viharos esőben a Belvárosig, magához szorítva a kéthónapos nagynénemet. Végig érezte a tarkóján a puskacsövet. Csak később tudták meg, hogy Wallenberg közbenjárásának köszönhetik, hogy akkor, ott elengedték a csecsemős anyukákat.

Anyai nagymamám akkoriban Pesten élt, egy házban lakott Kodály szüleivel a mai Kodály körönd közelében. Nemrég végzett az egyetem földrajz-kémia szakos tanárként. Olyan professzorai voltak, mint Teleki Pál, akinek ellentmondásos személyiségéről sokat mesélt. A *numerus clausus* miatt nem taníthatott.

Házitanító volt Budán egy grófi család elkényeztetett palántájánál. Minden nap át kellett mennie a Lánchídon és vissza. Ha nem volt közlekedés, ő ment gyalog is.

Nem volt hajlandó kitűzni a sárga csillagot. Azt mesélte, kendőt hordott, így inkább nézték csinos parasztlánynak, füttyögtek utána a csendőrök, ő meg csak ment, és remélte, hogy nem igazoltatják.

Egy idő után a család több vidéki tagja megkereste, hogy segítsen nekik elbújni, mert ott már elkezdődtek az üldözések. Bújtatták őket.

Voltak nehéz döntései, mert azoknak a családtagoknak, akik nem voltak hajlandók levenni a sárga csillagot, azt kellett mondania, hogy nem tud segíteni. Szerencsére valahogy ők is megúszták.) Egyetemi és egész életében legjobb barátjánéval (kiírom a nevét, mert megérdemli, hozzáteszem, neve ellenére ő nem volt zsidó) Kazár Leonával elkezdtek hamis menleveleket és igazolványokat készíteni. Kémia tanárok lévén sokféle eljárást találtak ki. Először csak a rokonoknak, de ennek hamar híre ment. Régi igazolványokat „mostak ki”, trükköztek... Sokakat megmentettek ezzel, de nagymamám ezt csak olyan mellékes sztoriként mesélte el. Sőt, szinte szégyenkezve, mert halottak papírjai kellettek hozzá, melyeket a frontról valami nagyon illegális vonalon szereztek be Leonka barátai. (Csak mostanában, mikor hallok az IGAZAK cselekedeteiről, jöttem rá, hogy ez milyen nagy dolog volt.)

*Sajnos ma Magyarországon megírni egy ilyen cikket, azaz családörténetet **bátorság** kérdése... Nagyszüleim még azt hitték, soha többé nem lesz az. Mikor Iványi Margit megkérdezte, vállalom-e névvel e történet megjelentetését, egy nap gondolkodási időt kértem, de már akkor is sejtettem, hogy vállalom. Egyrészt mert azt gondolom, hogy hősnek lenni néha nagyon furcsa és összetett dolog, nem annyira egyértelmű, mint a Jókai regényekben, tehát elődeink jócselekedeteiről és elszenvedett kintjainkról beszélni elengedhetetlen kötelességünk.*

Másrészt van bennem egy olyan halk remény, hogyha ilyen témákban nyíltan beszélünk, feltárjuk a múltat, akkor az utánunk jövő korosztály már értelmesebben fog tudni gondolkodni a kirekesztésről, a gyűlöletről, az ártatlanok meghurcolásáról, a rasszizmusról...

*Mindig, mindenhol el kell mondanunk: **soha többé Holokausz, soha többé gyűlöletbeszéd, erőszak és soha többé háború!***

Alpár Vera

**Az ítélet megcáfolható, az előítélet soha.
Marie von Ebner-Eschenbach**

AJÁNLÓ

FILM

Kétely (Doubt)

Színes, magyarul beszélő, amerikai filmdráma, 104 perc, 2008

rendező: John Patrick Shanley

szereplő(k): Meryl Streep (Aloysius Beauvier nővér), Philip Seymour Hoffman (Brendan Flynn atya)

Amy Adams (James nővér)

1964-et írunk. A bronxi katolikus iskola karizmatikus tanára, Flynn atya (Philip Seymour Hoffman) szeretné kicsit megváltoztatni az iskola túl szigorú szokásait – a szabályokat az emberekhez igazítani, ahelyett, hogy az embereket szabná a kérlelhetetlen törvényekhez. Ám ezeket a vaskezü igazgatónő, Aloysius Beauvier nővér (Meryl Streep) alakította ki, aki a félelem és a szabályok erejében bízik.

A politikai változásoknak köszönhetően az iskola elveszi első színes bőrű diákját, Donald Millert.

Hamarosan a naiv és ártatlan James nővér (Amy Adams) megosztja az igazgatónővel észrevételét, mely szerint Flynn atya túlságosan nagy figyelmet szentel az új diáknak. Bár semmiféle bizonyítékkal nem rendelkezik – szerinte a láthatatlanba vetett hit világában látható bizonyítékokra nincs szükség –, Aloysius nővér a hite szerint száll szembe Flynn atyával, és mindent megtesz, hogy eltávolítsa az iskolából. Mivel Aloysius nővér kizárólag emberismeretében és megérzéseiben bízik töretlenül, a kétely nemcsak a szereplőkben, hanem bennünk, nézőkben is folyamatosan fennmarad. *A magára maradó kételynél azonban nincsen kegyetlenebbül mardosó érzés...*

KÖNYV

Reginald Rose: Tizenkét dühös ember

„A „Tizenkét dühös ember” egyetlen olyan darabom, mely személyes élménnyel kapcsolatos. Körülbelül egy hónappal megírása előtt ugyanis egy esküdtszék tagja voltam. Az esküdtszéknek emberölés tárgyában kellett ítéletet mondania. Miután ez volt első részvételem egy ilyen tárgyaláson, megvallom, a dolog nagy hatást gyakorolt rám, bár a bevásárlásommal kapcsolatos hivatalos ér-

tesítést zsémbes morgással fogadtam: „Istenem, van ebben a New York-ban nyolc millió ember. Pont engem hívnak!?” Később úgy tűnt, hogy esküdttársaim valamennyiben hasonlóképpen vélekednek a megtiszteltetést illetően, különös módon azonban, elfoglalva helyemet a tárgyalóteremben, szemtől szemben találtam magam egy különös emberrel, a vádlottal, akinek sorsa immár kisebb-nagyobbrészt az én kezemben volt. Ettől kezdve viselkedésem gyökeresen megváltozott... Kezdem élénken odafigyelni a hallottakra, a vádlott, a tanúk, az ügyész, az ügyvéd magatartására, megdöbbenett a terem közönyös, hivatalos, kincstári nyugalma, a maszkszerű arcok, a menetrendszerűen cikázó hivatalnokok. Lehet, hogy sohasem kerültem bárminek is ennyire a hatása alá. Gondolom, a tárgyalásnak ez az előre tervezettnek tűnő kicentizettsége, egy embersors igazi megvizsgálása iránti közömbössége irritált később arra, hogy elviselhetetlen módon viselkedjek másik 11 esküdttársammal szemben. Az esküdtszéki vita során többször támadt olyan érzésem, hogy az átlagembernek fogalma sem lehet arról, mi történik a zárt párnázott ajtóknak mögött, s ekkor gondoltam legelőször komolyan arra, hogy nem volna érdektelen egy olyan darabot írni, melynek teljes cselekménye az esküdtek tárgyaló helyiségében játszódna...”

– KKS

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG

Bárcsak mindig ilyen vidám dolgok jönnének ki abból, ahogyan helyzeteket ítélünk meg, és azt megfogalmazzuk!

„Kezdődik az álhittan!” (áhitat) – kiabálták a gyerekek, amikor meglátták az iskola előtt kocsimból kikászálódni.

„Padló alá kerültem!” (Súlyosabb a helyzet, mint gondoltuk.)

„Kapaszkodok fűbe, fába.” (Még a szalmaszálba is bekapaszkodok – így a helyes megfogalmazás, bár az említettek valóban biztosabbnak tűnnek.)

„Mit tett értünk Jézus húsvétkor?” – „Elment locsolódni!” – hangzott a válasz a hittanórán feltett kérdésre. (Azt hiszem, itt még van feladata a hittan oktatójának!)

Iklódyék, Kisvárdá

RÍMELŐ

Reményik Sándor

Ne ítélj

Istenem, add, hogy ne ítéljek –
Mít tudom én, honnan ered,
Micsoda mélységből a vétek,
Az enyém és a másoké,
Az egyesé, a népeké.
Istenem, add, hogy ne ítéljek.

Istenem, add, hogy ne bíráljak:
Erényt, hibát és tévedést
Egy óriás összhangnak lássak –
A dolgok olyan bonyolultak
És végül mégis mindenek
Elhalkulnak és kisimulnak
És lábaidhoz együtt hullnak.
Mi olyan együgyűn ítélünk
S a dolgok olyan bonyolultak.

Istenem, add, hogy mind halkabb legyek –
Versben, s mindennapi beszédben
Csak a szükségeset beszéljem.
De akkor szómban súly legyen s erő
S mégis egyre inkább símogatás:
Ezer kardos szónál többet tevő.
S végül ne legyek más, mint egy szelíd igen vagy nem,
De egyre inkább csak igen.
Mindenre ámen és igen.
Szelíd lepke, mely a szívek kelyhére ül.
Ámen. Igen. És a gonosztól van
Minden azonfelül.

(1939)